«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

Энгсиэли

2011 сыл Бэс ыйын 15 күнэ Сэрэдэ №71 (10498)

1935 сыл алтыннаы 5 күнүгэр төрүттэммитэ • Нам улууһун хаһыата • 1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыҥ хаһыата»

БЭҐЭҺЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгын мунньаҕыттан бэлиэтээһиннэр

ИДьО начальнига Р.А. Седалищев иһитиннэрбитинэн арыгыттан сэдиптээн 10 киһи бэрээдэги кэспиттэр, дьону кырбаабыттар, эчэппиттэр. Арыгылаан баран бэрээдэги кэһии элбээбит. Бэйэҕэ тиийинии аһара чаастатык тахсар буолбута дьиксиннэрэрин, ону тохтотор инниттэн былааннаах үлэ ыытыллыан наадатын санатта.

* * *

Баһаарынай сулууспа 2 төгүл уот барда диэн түрүлүөнүнэн 2 расчету таһаара сылдьыбыт. Кэмигэр уоту саба баттаабыттар. Дьиэни быыһаабыттар.

* * *

ОГПН начальнига Н.А. Парников ойуур баһаарыгар 1 буруйдаах көстөн ыстарааптаммытын, өссө биир дьыала силиэстийэлэнэ сылдьарын иһитиннэрдэ. Уот барар куттала билигин да баарынан тыаҕа маассабай тахсыыттан туттунары, мангалы туттар, уоту оттор бобулларын, сэрэхтээх буолары санатта.

* * *

Бу нэдиэлэҕэ СР ТХМ министрин солбуйааччыта Н.Н. Попов Намҥа тахсаныыы барыытын көрүөхтээх, баһыналарга сылдьыахтаах. Үүтү тутуу графигы хапсан иһэр. Арыы оҥоруута графиктан аһарыллыбыт. Бурдук 1330 гектарга (104%) ыһыллыбыт, хортуоппуй 388 га (101%) олордуллубут.

* * *

Бээтинсэҕэ ТХМ-гар мунньах буолбут. Онно бастыҥ үлэлээхтэргэ дипломнары туттарбыттар. Нам улууһуттан 3 киһи наҕараадаламмыт. Ол иһигэр бастыҥ үлэлээх хаһаайыстыба салайааччыта Э.В. Константинов (Үөдэй), кредитнэй кооперативтарга бастыҥ салайааччы Т.И. Олесова (1 Хомустаах), бастыҥ улуус салайааччыта А.И. Ильин аатталаммыттар.

* * *

Маймаҕаҕа саҥа начальнай оскуола аһыллыытын бэлиэтээһин тэрээһинэ ыытыллыбыт.

* * *

Сорох нэһилиэктэр, тэрилтэлэр салайааччылара баһаары умулларыыга барбыт үлэлэр тустарынан отчуоттары түһэриини бытаардыбыттара сэмэлэннэ.

* * *

Нам селотун иһигэр ыраах ырдыыга субуотунньуктары тэрийэн тэрилтэлэри таһаартыырга, село территорияларын тэрилтэлэргэ сыһыаран мэлдьи көрдөрөргө сүбэлэннэ.

Бэлиэтэннэ И. ИВАНОВ

Спорт – дьулуур, спорт – тулуур

НАМНАР – ЕВРОПА ТҮҺҮЛГЭТИГЭР

Ааспыт ыйга Литва республикатын Шяуляй куоратыгар олимпийскай оонньууларга киллэриллибэтэх спорт көрүҥнэригэр Европа дойдуларын II спортивнай оонньуулара ыытыллыбыта. Саха сирин хамаандата Россия чиэһин көмүскээн, хапсаҕайы уонна мас тардыһыытын улахан спортивнай уопсастыба дьүүлүгэр таһааран көрдөрдүлэр. Өссө биир үөрүүлээх уонна долгутуулаах түгэнинэн тустуу национальнай көрүҥнэригэр норуоттар икки ардыларынааҕы форумҥа Саха республикатын «Сахаада-спорт» ассоциацията Европа спорт комитетын састаабыгар ылыллыбыта буолла. Онон Саха сирэ аан бастаан Европа түннүгүн дьөлөн саха төрүт оонньуулара аан дойду спордун эйгэтигэр тахсалларын ситистэ.

Бу улахан күрэхтэһиигэ Нам улууһуттан кыттыбыт Вадим Семеновы (Модут) уонна мас тардыһыы күрэхтэһиитигэр судьуйанан үлэлээбит Николай Константиновы (I Хомустаах) үрдүк ситиһиилэринэн эҕэрдэлиибит. Николай Элляевич чемпионакка кыттыбыт 9 судьуйалар истэригэр киирэн, FILA бюротун быһаарыытынан, олимпийскай көрүҥнэргэ киллэриллибэтэх тустууга норуоттар икки ардыларынааҕы кылаастаах судьуйа аатын ылбытын бэлиэтиир тоҕоостоох.

А. СОФРОНОВ-Онтуон

Вадим Семенов хапсаҕайдаһан тустууга иккис, сумоҕа үһүс миэстэлэри ылан кэлбитэ. Кини биһиги редакциябытыгар ыалдьыттаан чемпионат үрдүк таһымҥа ыытыллыбытын, төрүт көрүҥнэрбитин олус интэриэһиргээбиттэрин туһунан кэпсээн ааспыта. Республика сүүмэрдэммит хамаандатын бөҕөстөрө бары миэстэлэһэн, сорохтор бастаан, туруоруллубут сорук сиппитин эппитэ. Төһө да күүстээх спортсменнары кытта күөн көрсүбүттэрин иһин, хапсаҕайдарын түһэн биэрбэтэхтэр. Күрэхтэһии түмүгүнэн «Сахаада-спорт» ассоциация Индия уонна Бенин спортивнай федерацияларын кытары бииргэ үлэлииргэ сөбүлэһии түһэрсибит. Онон бу дойдуларга хапсаҕай уонна мас тардыһыыта тэнийиэхтээх.

Бу үрдүк таһымнаах күрэхтэһиигэ барарыгар көмөлөспүт, күүс-көмө, өйөбүл буолбут улуустааҕы спорт отделыгар, хапсаҕай федерациятыгар (предс. В.В. Куприянов), Дьокуускайдааҕы «Регион» КСК тэрилтэҕэ (сал. А. Кузьмин) улахан махталын тиэрдэр. Инникитин даҕаны спорду өйөөн спортсменнарга көмөлөһө туралларыгар баҕа санаатын тиэрдэр. Тустууга РФ, хапсаҕайга СР спордун маастара Вадим Семенов бу күннэргэ Бурятияҕа «Ёрдынские игры» регионнар икки ардыларынааҕы этнокультурнай фестивальга республикатын чиэһин көмүскүү сылдьар.

Л. УВАРОВСКАЯ

Айыы киһитэ аһыныгас, күн киһитэ көмүскэс

ОҐО ТУҺУГАР

«Сүрэхпит сылаанын — оҕолорго» — бу улуус дьаһалтатын социальнай ис хоһоонноох бырайыага. Инбэлиит, элбэх оҕолоох, социальнай балаһыанньанан туруга суох дьиэ кэргэттэргэ көмөлөһөр соруктаах оҥоһуллубут үтүө докумуон. Бырайыак тула И.А. Кузьмин салайааччылаах Намтан төрүттээх эдэр предпринимателлэр түмсэн ыарахан балаһыанньалаах биир дойдулаахтарыгар көмөлөһөр санааны ылынан олохчо киллэрсэллэр. Оҕо көмүскэлин аан дойдутааҕы күнүнэн эдэр дьон харчынан көмөлөрүн улуус баһылыгын маҥнайгы солбуйааччы Н.В. Слепцов инбэлиит оҕолоох үс төрөппүккэ туттарда (хаартыскаҕа).

Ол курдук 50 тыһ. солк. суумалаах сертификаттары Хатырыктан О.И. Петрова, Намтан Н.И. Колпашникова, С.И. Аргунова ыллылар. Кинилэр күҥнэ көрдөрбүт көмүс чыычаахтара ыарахан ыарыыга ылларан, суорҕаннаах-тэллэххэ сыталлар. Төрөппүттэр үлэлэрин быраҕан туран, ыалдьар оҕолорун туһугар, кинилэри эмтэтэр түбүгэр олороллор. Биллэн турар, үгүс ыарахаттары, эмп-том тиийбэтин көрсөллөр. Бу туһунан көрсүһүүгэ, көмө иһин махтанан туран, аһаҕастык балаһыанньаларын кэпсээтилэр. Холобура, Хатырык олохтоохо О.И. Петрова 4 оҕолооҕуттан иккитэ инбэлииттэр эбит. Быйыл, хомойуох иһин, ыарахан ыарыы соҕотох кыыһын 12 сааһыгар илдьэ барбыт. Уоннаах кыра уола суорҕан-тэллэх киһитэ. Уолчаана сыппыта түөрт сыл буолбут. Оҕотун бэйэтэ эмтиир-томтуур, бүөбэйдиир. Сытар ыарыһахха аналлаах лаампа наадатын туһунан эттэ. Ольга Ивановна ыарахаттарга баттаппакка, санаатын түһэрбэккэ олоҕу кытта тэҥнэ хардыылаан олорорго дьулуһар. Нэһилиэгэр түөлбэтин салайар, хаһыс да сылын «Билии» диэн сайыҥҥы оҕо лааҕырын үлэлэтэр. Манна элбэх бииргэ төрөөбүттээх ыаллар оҕолорун сырытыннарар. Үс сезонунан 15 оҕо сайылыыр. Сүрүн дьарыктара оҕуруот аһын олордуута. Хортуоска, сүбүөкүлэ, моркуоп ыһан сайын устата бүөбэйдииллэр.

Төрөппүттэри Н.В. Слепцову тэҥэ, улуус кылаабынай бырааһын солбуйааччы Нь.В. Яковлева, улуус мунньаҕы депутата Л.М. Маркова, инбэлииттэр обществоларын председателэ М.С. Иванова иһиттилэр. Итиэннэ көмөлөһөргө бэлэмнэрин, кытаанах санааны, этэҥҥэ буолууну баҕардылар. Инникитин маннык ис хоһоонноох көмөнөн атын оҕолору эмиэ хабар туһунан кэпсэттилэр. Бэлиэтээн эттэххэ, улуус үрдүнэн 170 –тан тахса инбэлиит оҕо баар. Кинилэр бары олус ыарахан балаһыанньалаахтара биллэр суол. Онуоха бырайыак бука барыларыгар да буолбатар, үөрүүнү, иннникигэ эрэли саҕара улахан көмө. Көрсүһүү түмүгэр төрөппүттэр уонна инбэлииттэр обществолара улуус дьаһалтатыгар, чуолаан, Н.В. Слепцовка өрүү кинилэр тустарыгар аана аһаҕас буоларын бэлиэтээн, умнууга хаалларбакка, болҕомто ууран көмөлөһөллөрүгэр, махталларын тиэртилэр.

Партиялар олохторуттан

НЭҺИЛИЭК ТИЭРГЭНТЭН САҐАЛААНАР

Россия күнүн көрсө уонна ыһыахтар чугаһаабыттарынан «Биир ньыгыл Россия» партия Намнааҕы салаатын көҕүлээһининэн Ленскэй нэһилиэк Ленин уонна Октябрьскай уулуссаларыгар субуотунньуктар тэриллэн аастылар.

Партия «Село – малая Родина» олорор тиэргэни тупсарыыга сыһыаннаах бырайыагын чэрчитинэн, бу маҥнайгы саҕалааһын хардыы. Бу күн олохтоохтор, НПК устудьуоннарын тэҥэ ОДьКХ, үс тэрийэр хампаанньа, Ленскэй нэһилиэк үлэһиттэрэ тахсан хаарбах, туттуллубат, быраҕыллыбыт тутулары көтүрдүлэр. Октябрьскай уулуссаҕа бу саас умайбыт холодуопкалар оннуларын ыраастаатылар. «Намскай» туолбэ салайааччыта Е.А. Соловьева санаатын маннык үллэстэр: «Бу олус ыллыктаах саҕалааһын. Тэлгэһэбит, нэһилиэкпит сыыйа-баайа ыраастанан, хомуллан бардаҕына олохтоохтор санаалара өрө көтөҕүллэн, ыраастык туттан-хаптан олорорго дьулуһуо этилэр. Онон бырайыак манан тохтоон хаалбатыгар эрэллээхпит». «Биир ньыгыл Россия» партия Намнааҕы исполкомун салайааччыта Николай Парников: « Олорор нэһилиэктэрбит благоустройстволарыгар, ыраастанан сэргэх көстүүлэнэллэригэр партия бу бырайыага олус улахан суолталаах. Онуоха олохчо киллэрээччилэр биһиги, ыччат, буолабыт. Хамсааһын 2014 сылга диэри ыытыллыаҕа».

Улуустааҕы ыччат отделын салайааччыта Петр Абрамов «Молодая гвардия» чилиэттэрин уонна НПК устудьуоннарын кытта уокка былдьаммыт холодуопкалар оннуларын ыраастаабыттар. Петр кэпсээбитинэн, ыраастаныы манан тохтоон хаалыа суоҕа, бастакы хардыы саҕаланан бара туруо. Субуотунньуктар салгыы ыытыллыахтара. Ыччат инникитин көҕөрдүүгэ күүскэ үлэлэһэр санаалаах.

Л. УВАРОВСКАЯ

Айна Колесова, Ангелина Шергина:

— „Энгсиэли” хаһыаты дьоммут суруттараллар, ааҕааччыбыт. Оҕолорго аналлаах ыстатыйаларда, таабырыннары, кроссворд, күллэринн『иктэ, көрүдьүөстэри бэчээттээн. Араас сүбэ-ама, холобура, арыгы, табах буортутун туһунан суруйуҥ. „Хараҥа хос” диэбит курдук кутталлаах түбэлтэлэри, тапталга сыһыаннаах кэпсээннэри аҕыахпыт этэ. Кыргыттарга аналлаах бары теманы таарыйар: доруобуйа, таҥас-сап, тутта-хапта сылдьыы, ас астааһын туһунан элбэхтэ бэчээттээн.

ОЛОХТОН ХААЛЫМА!

«Э сиэли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, общественнай сурутааччыларынан 2011 сыл иккис а арыгар сурутуу ыытыллар.

2011 сыл иккис аҥарыгар сурутуу
6 ыйга — 330 солк.,
3 ыйга — 165 солк.,
1 ыйга — 55 солк.
Хаһыат индексэтэ — 54889,
нэдиэлэҕэ иккитэ тахсар.

СУРУТУУ - 2011

И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 115 сылыгар

БСК(б)П Саха уобаластааҕы комитетын бастакы секретара И.Е. Винокуровы мин биирдэ эрэ чугастан көрбүттээхпин. Ол өрдөөҕү, 1950 сыллаахха быһыылааҕа, пединститукка студенныы сылдьар кэмнэрбэр Өктөөп бырааһынныыгар этэ.

СҮҺҮӨХТЭЭХ БЭЙЭМ СҮГҮРҮЙЭБИН

Бырааһынныыкка мэлдьитин итирик кэлэн мэһэйдиир уолаттары киллэримээри биһигини аанҥа харабыллата туруорбуттара. Ол онно, дьуһуурунайдыы турдахпытына, биир төрөл уҥуохтаах, үөһэ сэҥийэтигэр тор курдук хара бытыктаах киһи биһиэхэ кыһаммакка түргэн үлүгэрдик хаһаайын курдук хааман ааспытын өйдүүбүн. Кэнниттэн биир киһи батыһыннарыылаах этэ. Кэнники билбиппит, ол телохранитель үһү. «Ити обком секретара Винокуров», — дэстилэр уолаттар. Билиҥҥи курдук тоҕо эрэ пединститут салалтатыттан кинини ким да утары көрсүбэтэҕэ. Билиҥҥи курдук үгүс арыалдыыта да суоҕа.

Сыччах. Ол кэннэ мин кинини көрбөтөҕүм. Хата, ол оннугар кини туһунан үгүстүк дьонтон истибитим. Кэнники аһаҕас кэмнэр кэлбиттэрин кэннэ ол истибиппин архыып документуоннарын кытта сэргэ тутан, И.Е. Винокуров урукку обком секретара, туох киһитин, кини биһиги көлүөнэбитигэр туох оруолламмытын толкуйдаан өйдөөн көрбүтүм...

Чурапчыга сэрии сылларын даҕаһа уот кураан. Оҥойо уолан бадараанынан көрбүт күөллэртэн сытыйбыт уу ыарахан сыта аҥылыйар. Күөх диэнтэн мэлийбит алаас хонуулара аһыҥа үөнүнэн кыынньар. Тыаҕа өрт уота баран күн-ый көстүбэт буруота. Сүөһү ыран охтор, дьон хоргуйан өлөр — мин, биһиги, оонньооботох оҕо сааспыт ыар даҕаны сылларга аһаахтаабыта.

Билигин мин иннибэр Чурапчы улууһун төрүт олохтооҕун 80 саастаах Д.Д. Гуляев миэхэ кэриэс хаалларбыт ахтыыта сытар: «Чурапчы оройуона 1940-41-42 сылларга уот кураанҥа ото-маһа кууран-хатан, сирин симэһинэ быстан, киэҥ алаастарыгар салаа да от тахсыбатаҕа, тыымпы кыра көлүйэ күөллэр тулумнара көҕөрбүтүн аһыҥа сиэбитэ... Көспүт колхоздар сылгыларын Уус-Майскай оройуонун колхозтарыгар илдьэ баран иһэр сылгыһыттар Чурапчы эргэ балыыһатын таһынааҕы эдэр сыбыдыал мастарга баайан икки хонукка, от суох буолан, аһаппакка хоннорбуттара икки миэтэрэ аллара өттүнэн кыһыл этигэр тиийэ суллаан кирбиттэрэ уонна Уус-Майскайга тиийбэккэ суолга охтубуттара. Көспөтөх колхозтар сылгылара, бэл кырдьаҕас үөр атыырдара сиргэ охтубуттара, бэрт аҕыйах чэгиэн биэлэр эрэ орпуттара».

Саха сирин оройуоннара маннык иэдээҥҥэ түбэспит кэмнэригэр республикаҕа муҥур ыраахтааҕы буолан олорор толору былаастаах киһи партия обкомун секретара И.Л. Степаненко тугу гыммыт эбитий? 1942 сыл ахсыннны 21 күүгэр кини маннык диэн чып кистэлэҥ ыйыылары ыыталаабыт: «Во многих колхозах Таттинского, Амгинского, Мегино-Кангаласского, Горного, Чурапчинского и других районов растащено, разворовано огромное количество скота, причем меры к восстановлению этого скота своевременно не принимались и виновные в ряде случаев оставались безнаказанными. Как ни странно, но в этих районах уже с осени имели место случаи падежа скота от «истощения», «бескормицы», тогда как в действительности этот скот был разворован хищнически и хищнически забит. Поскольку такие случаи в подавляющем большинстве происходили без внимания руководящих районных организаций, антиколхозные элементы еще более наглели и растаскивание общественного скота с наступлением зимы приобрело массовый характер».

Баар балаһыанньаны хайдахтаахтык билбэт буолуу, норуоттан тэйэн аһыныгаһа суох муус сүрэхтэнии мантан көстөрүй? Степаненко, Муратов, Анашин о.д.а. ити сут-сутуруҕан сылларыгар республиканы хайдах салайбыттарын туһунан үгүс документаллары булуохха сөп... Ол эрээри мин бэйэм тус бэйэбинэн, эппинэн-хаамынан билбиппин эрэ этиим. Ити сылларга биһиги кыракый «Эдэр ыччат» колхозпутуттан уонтан тахса киһи хоргуйан өлбүтэ. 1942 с. атырдьах ыйын 11 күнүгэр буолбут БСК(б)П Саха уобаластааҕы обкомун бюрота тэрийбит Анашин Н.Г., Борисов С.З., Николаев С.Г., Захаров А.И., Паулин А.В., Егоров Е.В., Келе-Пеле Я.Ю., Алексеев састааптаах комиссиянан ыытыллыбыт Чурапчыттан хоту көһөрүүгэ баран чугас аймахтарбыт өлүтэлээбиттэрэ. Оттон ити сылларга мин бэйэм, бары колхозтаахтар сыккырыыр тыыммыт эрэ хаалбыта: аһылыкпыт диэн охтон өлбүт сүөһү солбулҕата уонна үөрэ ото буолара, ону кытта күн аайы ыарахан үлэ — барыбытын даҕаны өлөр уһукка аҕалбыта.

Онтон эмискэ колхозтаахтарга итии аһылык, бурдук биэрэр, бурдук атаҕа түҥэтэр буолбуттара. Ол дьону хоргуйан өлүүттэн өрүһүйбүттэрэ.

Тыа нэһилиэктэригэр олорор дьон, ордук биһиги, кыра оҕолор, ол туохтан буолбутун билбэт этибит. Фронт туһугар үлэлээҥ диэн үгүстүк тахсан араатардыыр да боломуочунайдар республика урукку салалтата уһуллан, саҥа киһи салайан эһигини өрүһүйдэ диэбиттэрин өйдөөбөппүт. Арай сибилигин эрэ ити барыта хайдахтаах ыар, уһун охсуһуу кэнниттэн ситиһиллибитин архыып документуоннарыттан үөрэтэн эрэ баран ону тириэрдэ өйдүүгүн: миигин, мин курдук биһиги көлүөнэ дьонун, өлөр өлүүттэн өрүһүйбүт, күн-ый буолбут киһинэн Илья Егорович Винокуров эбит диэн. Ол иһин кини үтүө аатыгар, кини сырдык кэриэһигэр сүһүөхтээх бэйэм сиргэ тиийэ сүгүрүйэбин.

1952 сыл. Үөрэҕинэн, өйүнэн биһигиттэн чорбойбут муҥ эрэ соҕотох киһибитин Г.П. Башарины куолубутунан эккирэтии, кэнэйдээһин... Ол ухханыгар оҕустаран мин эмиэ хаайыыга түбэһэбин. Ол гынан баран, оччотооҕу биһиги туох оруоллаах буолуохтаахпытый — эдэр саас иҥнигэһэ-толлуга суох санаатын, ыраас дууһабыт, сүрэхпит баҕатын эрэ таспытыгар таһаарбыппыт эбитэ буолуо. Эмиэ билигин, букатын кэнники эрэ, билэбин ханнык улахан охсуһуулар, культурнай нэһилиэстибэ тула барбыттарын, ол онно обком секретара И.Е. Винокуров оруолун.

Өссө 1945 с. Кытаанах сэттэ кылаастаах оскуолатын оҕолоро Кулаковскай «Ойуунун түүлүттэн» нойосуустаан биэчэрдэргэ ааҕалларын өйдүүбүн. Итинтэн кэнники сылларга Кулаковскай, Софронов, Неустроев айымнныларын ааҕан, үөрэтэн барбыппыт. Кинилэр биһиги көлүөнэ өйүгэр-санаатыгар төһөлөөх дириҥ, үтүө ыллыктары хаалларбыттара буолуой? Биһиги барыбыт төрөөбүт литературабыт силистээх, төрүттээх, олохтоох курдук санаабыппыт баара. Ол гынан баран, ити барыта 1952 сыллааҕы айдаанынан түмүктэммитэ...

И.Е. Винокуров обком секретарыттан уурайан да баран, бэйэтин сахатын интеллигенциятын көмүскэһэрин тохтоппотоҕо. 1952 сыл муус устар 7 күнүгэр Г.П. Башарины көмүскэһэн Г.М. Маленковка суруйбут суругуттан быһыта тардыыны аҕалабын: «На собрании партактива... в своем часовом выступлении второй секретарь ОК ВКП(б) тов. Лямов в весьма раздраженном состоянии заявил, что книга Башарина не ограничивается простыми извращениями, а содержит линию против интернационализма, что Башарин не выдает своих идеологов...».

«На бюро обкома от 6 февраля 1952 г. по этому вопросу министр госбезопасности в своем выступлении заявил о том, что речь идет о политическом течении, что Башарин стоит не на советской позиции — пощадить его нельзя, что Башарин является знаменосцом буржуазного национализма, что Башарин как идеолог сознательно поднял буржуазный национализм...».

«Прокурор республики тов. Артемов на бюро кричит о том, что Башарина немедленно привлечь к уголовной ответственности за буржуазный национализм...».Билигин толкуйдаан көрдөххө, И.Е. Винокуров уонна кини курдук чиэһинэй, көнө санаалаах дьон соҕуруу аанныылара, кинилэр көмүскэһэн туруорсуулара, туруулаһыылара саха интеллигенциятын үрдүнэн ол кэмҥэ ыаһырбыт былыты суйдаабыт, сабардаабыт кутталтан быыһаабыт эбит. Историяҕа биирдиилээн дьон дьайыылара күүр улахан суолталааҕа киһиэхэ барытыгар биллэр. Урукку тоталитарнай режим саҕана ол курдук улахан этэ. Бириэмэттэн ордук сыанаһыт судьуйа суох: ким кимин, кини дьайыытын ньылаҥначчы хайҕалын кумахтан хатыллыбыт кураанах тылыттан ыраахырдан, сөҥөрдөн, ытыска ууран, харахха көрдөрөн биэрэр.

И.Е. Винокуров уонна кини курдук норуоттарын туһугар, кини өйүн-санаатын ситиһиитин баайын көмүскүүр иһин бэйэлэрин олохторун сиэртибэлиири да кэрэйбэккэ турууласпыт эр сүрэхтээх саха ньургун уолаттарын ааттара бар дьон сүрэҕэр мэлдьитин тыыннаах буолуоҕа.

Василий Яковлев - ДАЛАН
«Саха сирэ». — 1996. — Тохсунньу 10 күнэ

Үтүө үгэс үөдүйдүн

КЫМЫҺЫ ОҢОРУУ ҺЬЫМАТА

Кымыстыырга анаммыт биэ үүтүн кислотноһа 8*Т ордук буолуо суохтаах, өлүү ыйааһына 1,029 итэҕэһэ суох, сыата 1,0% ыраас, кирэ, тастыҥ сыта суох буолуохтаах. Кымыс көөнньөрүүтэ өстүөкүлэ иһиккэ, бытыылкаҕа 9 ый устата ууруллан туруон сөп. Көөнньөрүү микрофлоратын актыыбынай оҥорууга кинини итинник иһиккэ 25-27*С тиийиэр диэри ититиллэр.

Биэ ыаммытынан үүтүгэр белогун сөҥүүтэ үгүс буолан, кымыска микроорганизма элбэх буолар уонна бастаан көөнньүүтүгэр кислотноһа 50-70*Т тиийэр. Онтон салгыы кымыс көөнньөн эрдэҕинэ, кислотноһа 80-90*Т тиийдэҕинэ, ыаммытынан үүтү эбиллэр. Сибиэһэй үүтү эбэн биэриинэн кымыс кислотноһа аччатыллар. Кымыһы көөнньөрүү маҥнайгы күннэригэр сибиэһэй үүтү күнүскү кэмнэ 2-3 чаас буола-буола эбиллэр.

Көөнньөн эрэр кымыһы итинник үүтү эбэн биэрии кэнниттэн чаас буола-буола 15-тии мүнүүтэ ытыйыллар. Кымыс көөнньөн сөп буолуутун амтанынан быһаарыахха сөп. Кымыс атын сыта, туспа амтана суох буолуохтаах.

Кымыһы оҥоруу схемата маннык: үүтү көөнньөрүү, көөнньөрүүлээх булкааһык 50-55*Т, биэ үүтүн бастакы эбэн биэрии, ситэн эрэр булкааһык, биэ үүтүн иккис эбэн биэрии, сүрүн маассаны — кымыһы ылыы.

Бу схеманан кымыһы бэлэмнээһиҥҥэ кымыс булкааһыгар икки төгүл ыаммытынан үүтү эбии кэнниттэн 6-7 чаас буолан баран, кымыс көөнньөн киһи иһэригэр сөп буолар. Сороҕор кымыһы түргэнник көөнньөрүү ньыматын эмиэ тутталлар. Актыыбынай микрофлоралаах көөнньөрүүнү туһанан, ситэн эрэр булкааһыҥҥа биирдэ ыаммытынан үүтү эбии кутуунан кымыһы көөнньөрүүнү бүтэриэххэ сөп.

Бэлэмнэммит кымыһы 20 л истээх эмалированнай биэдэрэҕэ эбэтэр бытыылкаҕа кутан баран, дьиэҕэ (20-22*С сылааска) амтанын тупсара биир чаас кэриҥэ туруоруллар, онтон 8-10*С температуралаах омуһахха сойута ууруллар.

Кымыс көөнньөрөр микрофлора активноһа 25-27*С температураҕа толору чөлүгэр түһэр, ол кэнниттэн кинитээҕэр 10-12 төгүл элбэх үүтү эбиллэр уонна булкуйа-булкуйа ытыйыллар. Итиэннэ 4-5 суукка буолан баран маны кымыһы оҥоруурга производственнай көөнньөрүү (закваска) быһыытынан туһаныахха сөп.

Ыһыахха анаан элбэх кымыһы бэлэмнээһиҥҥэ үүт түргэнник көөнньөрүн наадатыгар көөнньөрүүнү ынах үүтүн аннын, сүөгэй уутун, дьэһимиэн бурдугу туһанан оҥоһуллар, ол ньымата маннык: 3 л ынах холбуллубут үүтүн 10-15 мүнүүтэ оргутуллар, онно үлтүрүтүллүбүт 250 г дьэһимиэн бурдугун эбэтэр перловай куруппаны эбиллэр уонна 15 мүнүүтэ оргутуллар. 35*С диэри сойутуллубут булкааһыкка 0,5 л эргэ кымыһы эбэтэр сүөгэй уутун эбиллэр уонна дьиэ температуратыгар салгыы көөнньөрө ууруллар. Эргэ кымыс суох түбэлтэтигэр, дьиэтээҕи бэйэ оҥорбут бөлөнөҕүн эбэтэр суоратын (0,5 л) туһаныахха сөп. Итинник булкааһык 10-12 чаас ааспытын кэннэ хойдор, ону хос-хос булкуйа-булкуйа ытыйыллар.

Көөнньөрүүгэ газ хабахтара таҕыстахтарына, сибиэһэй биэ үүтүн кутарга сөп буолар.

Үүтү бастакы эбэн биэриигэ көөнньөрүү иккитин саҕаны кутуллар уонна 4-түү чаас буола-буола 5-10-нуу мүнүүтэ устата булкуйуллар уонна ытыйыллар. Онтон 15-20 чаас буолан баран 10 л биэ үүтүн эбэн биэриллэр уонна 20 мүнүүтэ устатыгар булкуйа-булкуйа ытыйыллар. Булкааһык температурата 22-23*С буолуохтаах. Көөнньөрүүттэн бурдугун эбэтэр куруппа туораҕын маарыланы хос тутан баран сиидэлээн ылыллар. Итинтэн салгыы биэ үүтүн хас ыаһын кэнниттэн 3-4 чаас буола-буола эбэн бэриллэр. Ол түмүгэр 2-3 хонон баран бастакы кымыһы оҥоруурга туттуллар кымыс олоҕо — көөнньөрүү бэлэм буолар.

Ыһыахха анаан кымыһы 15...20 хонук устата мунньан хаһааныыга, кыраадыһа Тернер мээрэйинэн 400*Т тиийэ үрдүүр, ол иһин биир үскэ сыһыанынан оргуйбут ууну уонна ынах ыаммытынан үүтүн эбэн бэриллиэхтээх. Өссө иһиэх эрэ иннинэ сүөгэй кутан биэрдэххэ амтана олус тупсар, оччоҕо кымыс кислотноһа 130-150*Т тиийэ намтыыр.

А.Ф. Абрамов, Т.В. Аммосова «Кымысчыттарга көмө» (1999) диэн кинигэлэриттэн бэлэмнээтэ И. ИВАНОВ

Кэрэ эйгэтигэр

ЧАҔЫЛХАЙ ТАЛААНЫ АРЫЙАН

Оҕо көмүскэлин күүгэр улуус сынньалаҥ киинигэр «Ыра санаам ырыа буолан» диэн Хатыҥ Арыы орто оскуолатын 10 кылааһын үөрэнээччитэ Рома Николаев сольнай концера ситиһиилээхтик буолан ааста. Рома айар концерын эстрада чаҕылхай сулуһа, бары да таптыыр, сүгүрүйэр ырыаһыппыт Анатолий Бурнашев аспыта көрөөччүлэр сүргэлэрин олус диэн көтөхтө.

Саала иһэ бүтүннүү Хатыҥ Арыы нэһилиэгин олохтоохторо буолан сөхтөрдө. Манна Рома чугас дьоно, ийэтэ Элеонора Романовна, эбэлэрэ Елена Прокопьевна, Анна Семеновна, эһэтэ Анатолий Анисимович, эдьиийдэрэ, быраата Алеша уонна оскуолатын учууталлара, директора Дмитрий Иванович, Рома чаҕылхай талаанын арыйбыт салайааччыта Надежда Ефимовна Охлопкова бааллар. Оскуолабыт талааннаах үөрэнээччилэрэ, аныгылыы үҥкүүнү баһылаабыт оҕолорбут Ромаҕа күүс-көмө буолбуттар. Таҥас-сап да мааны, барыта талбыт курдук.

Концерт бүтүүтүгэр улуус культуратын управлениетын, ыччат отделын, социальнай харалта, оскуола, нэһилиэк, аймахтарын ааттарыттан уонна улуус балыыһатын ветераннарын ааттарыттан М.М. Винокурова долгуйан, үөрэн туран истиҥ эҕэрдэлэрин тиэртилэр, араас сертификаттары, сэмэй бэлэхтэрин туттардылар. Саала иһэ ытыс тыаһынан, ыһыынан-хаһыынан ньиргийэн олордо. Биир бэйэм ытыһым итийиэр диэри ытыһым тыаһын харыстаабатым.

Сиэним кэриэтэ оҕом Рома талааныгар сүгүрүйэбин. Инникитин чөл олохтоох үтүө киһи буол, өссө сайдан төрөөбүт улууһуҥ, нэһилиэгиҥ, оскуолаҥ аатын чаҕылхайдык ааттата сырыт диэн алгыспыт тиэрдэбин.

Н. ЭВЕРСТОВА-Бүлүүчээнэ Кыһыл Дэриэбинэ

Күннэтэ көрөр дьоммут

КЭРЭ, СЫРДЫК ОЛОХ

1953 сыл. Намнааҕы үөрэх салаатын сэбиэдиссэйэ Н.Ф. Рожин Хамаҕатта оскуолатыгар Саха республикатын үөрэҕин министерствотынан начальнай кылаас учууталынан ананан кэлбит эдэр кыыһы, ийэтин туругун билэн баран, Үөдэй начальнай кылаас оскуолатыгар сэбиэдиссэйинэн анаан үлэлэтэ ыытар.

Ити курдук фронтовик, коммунист, үөрэх салаатын сэбиэдиссэйэ Николай Федорович Рожин лоп-бааччы саҥалаах-иҥэлээх, сытыы сирэйдээх-харахтаах, ханнык да үлэттэн толлубакка үлэлиэх кыыһы көрөн, эрэнэн, улахан үлэ суолугар үктэннэрбитэ.

Бу кыыспыт Александра Спиридоновна Овчинникова, билигин Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала, Үөдэй нэһилиэгин бочуоттаах гражданина, үлэ, тыыл, педагогическай үлэ ветерана, Нам улууһун биир саамай тумус туттар мааны учууталларыттан биирдэстэрэ, билигин төһө да сынньаланҥа олордор, сүбэ-ама өттүнэн эдэрдэри өйүү олорор.

Ийэтэ Софья Михайловна Овчинникова үйэтин тухары ыанньыксыт, 30-ча сылы быһа ыанньыксыттаабыт, стахановецтыы үлэтин иһин сыаналаан Москваҕа ВДНХ-ҕа быыстапкаҕа ыыта сылдьыбыттара, ол саҕана бу үлэһиттэргэ улахан наҕараада этэ. Үчүгэй үлэтин иһин «Знак почета» уордьанынан уонна элбэх мэтээллэринэн наҕараадаламмыта.

Аҕата Спиридон Ларионович Овчинников эмиэ колхоз тутаах үлэһитэ этэ, ол гынан баран, эдэр саанаҕар тымныйан, ойоҕостотон 1938 с. улаханнык ыалдьан өлөөхтөөбүтэ, Александра аҕатын үчүгэйдик өйдүүр. Бу ыал наһаа оҕо өлүүлээх эбиттэр, онон төрөөтүн кытта эбэтигэр Маайа эмээхсиҥнэ иитиллэрбиттэр. Үстээҕэр төрөппүттэригэр кэлэн баран сүүрэн туораахтана, саҥаран-иҥэрэн чуопчаара сылдьыбыт оҕо эмискэ улаханнык ыалдьан суорҕан-тэллэх оҕото буолбута. Оо, ол онно ийэлээх аҕата ыксаабыттарын! Аҕата оҕотун аһынан кистээн хараҕын уутун сотторо, оҕотун бокуойданна да көтөҕө сылдьан араас остуоруйалары кэпсирэ, ыллыыра. Онон биэс аҥар сааһыгар дылы кыайан хаампат, босхоҥ сыппыт оҕо эмп күүһүнэн уонна төрөппүттэрин күүстээх көрүүлэринэн-истиилэринэн, итии тапталларынан угуттанан, үтүөрэн туран кэлбитэ. Оо, онно төрөппүттэрин үөрбүт-көппүт сирэйдэрин-харахтарын, билиҥнэ дылы наһаа үчүгэйдик өйдүүр.

Кыракый кыысчаан кыратыттан, аҕалара өлбүтүн кэннэ, ийэтин үлэтин чэпчэтэргэ көмөлөһөн, иннигэр-кэннигэр туллуктана сүүрэрэ, сүрдээх аһыныгас, эйэҕэс, сайаҕас, ханнык да үлэттэн толлубакка сэрбэкэчийэ сылдьан үлэлиир-хамсыыр, кэпсэтинньэҥ, сытыы кыракый кыысчааны, дэриэбинэтин дьоно сүрдээҕин сөбүлүү көрөллөрө. Кини ийэтигэр көмөлөһөн ыанньыксыттыыра, ханнык да үлэттэн толлубакка үлэлиир дьоһун киһи буола улааппыта.

Дьиэтигэр кэлэн ийэтигэр «миигин Үөдэйгэ начальнай оскуола сэбиэдиссэйинэн үлэлиргэ анаатылар» диэбитигэр, ийэтэ үөрээхтээбитэ «оҕом улахан, дьоһун киһи буолбут, оннук улахан үлэни үлэлиэ диэн эрэнэн ыытар буоллахтарына, бу аата улахан сыанабыл» диэн, онон бу улахан үлэттэн саллыбакка үчүгэйдик, таһаарыылаахтык үлэлиириҥэр алҕаан ыыппыта.

Александра Спиридоновна 1953 с. Үөдэйгэ тиийэн үлэтин саҕалаабыта. Оскуола түөрт кылаастааҕа, дьиэтэ сүрдээх эргэ, кыараҕас, аны сыл аайы үөрэнэр оҕо ахсаана элбээн иһэрэ, онон саҥа оскуола тутуллуутун боппуруоһа үөскээбитэ. Эдэр сэбиэдиссэй нэһилиэнньэни кытта биириҥэ үлэлэһэн, саҥа оскуола тутарга күүскэ туруорсан, 1957 с. 160 миэстэлээх типовой 7 кылаастаах оскуола тутуутун ситиспитэ. Оскуола 1960 сыллаах үөрэх сылыгар үлэҕэ киирбитэ. Бу эдэр салайааччы үлэтигэр туохха да кэмнэммэт бастакы улахан ситиһиитэ этэ. Оҕолор 7-с кылааны бүтэриэхтэригэр диэри төрөппүттэриттэн арахпакка, төрөөбүт дэриэбинэлэригэр үөрэнэллэригэр нэһилиэнньэ улаханнык үөрбүтэ.

Ити оскуола тутуутугар сыралаһан туран үлэлээбитин иһин сыаналаан аан маҥнай райком бюротун, райсовет исполкомун уураахтарынан Бочуотунай грамотанан наҕараадаламмыта уонна Үөдэй 8 кылаастаах оскуолатын директорынан анаммыта. Оскуола материальнай базатын хаҥатыыга элбэх үлэни ыыппыта. Мастарыскыай уонна учууталлар олорор 4 квартиралаах дьиэлэрэ тутуллубуттара. Дэриэбинэ дьоно бары турунан туран көмөлөспүттэрэ, оскуолаларын тутуспуттара.

1953 с. эдэр сэмэй уол И.А. Ядреев Үөдэйгэ сельсовет секретарынан уонна комсомольскай тэрилтэ секретарынан ананан үлэлии кэлэр. Эдэр дьон хара маҥнайгыттан бэйэбэйэлэрин сөбүлэһэллэр. Иннокентий Афанасьевич бу хатыҥыр, кыракый, сытыы, ылыммыт соругун тиһэҕэр тиэрдэргэ үлэлэһэр кыысчааҥҥа туох кыалларынан көмөлөһөрө. Нэһилиэккэ эдэр ыччаты көҕүлүүр үлэҕэ иккиэн тэҥҥэ үлэлииллэрэ. Эдэр дьон олохторун 1954 с. балаҕан ыйын 6 күнүгэр холбообуттара. Онтон ылата эйэ-дэмнээхтик, илии-илиилэриттэн тутуһан, кэргэннии дьолун билэн, оҕолононнуруулаан 57-с сылларыгар дьоһун, ил-эйэлээх ыал буолан олороллор.

1965 с. райком бюротун уураҕынан, кэргэнин Иннокентий Афанасьевиһы 1 Хомустаахха тыа хаһаайыстыбатын профсоюһун председателинэн анаан үлэлэтэ ыыталлар. Онон 1965 сылтан 1970 сылга диэри 1 Хомустаах оскуолатыгар үлэлиир. Манна М.Е. Охлопкованы уонна Д.К. Сивцевы — Суорун Омоллоону кытта саха буукубаарын оҥорсорго үлэлэспитэ. Үчүгэй үлэтин иһин В.И. Ленин 100 сааһын туолар үбүлүөйүнэн сибээстээн оскуола «Бочуот кинигэтигэр» киллэриллибитэ.

Оттон Иннокентий Афанасьевиһы 1970 с. Хамаҕаттаҕа «Нам» совхозка управляющайынан үлэлииргэ аныыллар. Манна Александра Спиридоновна 1970 сылтан 1976 с. диэри Хамаҕатта орто оскуолатыгар икки сыл начальнай кылаастарга экспериментатор-учуутал быһыытынан үлэлээбитэ. 1 кылааска М.Е. Охлопкова, Д.К. Сивцев — Суорун Омоллоон сахалыы буукубаарын уонна саха оскуолатыгар 1 кылааска З.Н. Афанасьев, П.П. Борисов нуучча буукубаарын үөрэппитэ уонна оҕолор хайдах ылымыттарыгар ырытыы, рецензия суруйбута.

Оттон түөрт сыл оскуола тас өттүнээҕи иитэр, үөрэтэр үлэҕэ тэрийээччи завуч быһыытынан үлэлээбитэ, улахан кылаастарга саха тылын үөрэппитэ. Сайын аан бастакынан бу оскуолаҕа үлэ, сынньалаҥ лааҕырын тэрийбитэ уонна бэйэтэ онно начальнигынан ананан үлэлээбитэ. Оҕолор «Нам» совхоһугар «Быһыттаах» диэн фермаҕа ыанньыксыттаабыттара, күһүнүгэр хамнас аахсан үөрбүттэрэ-көппүттэрэ.

1982 с. Иннокентий Афанасьевиһы Намҥа райпоҕа солбуйааччы председателинэн үлэлииргэ аныыллар. Аны Намҥа көһөн кэлэллэр. Иннокентий Афанасьевич райпоҕа 1995 с. дылы үлэлиир, онтон пенсияҕа тахсан билигин сынньалаҥҥа олорор. Александра Спиридоновна Намҥа кэлэн норуот үөрэҕириитин музейыгар, онтон начальнай оскуолаҕа продленнай группаҕа үлэлиир. Кэлин хараҕынан кыайан көрбөт буолан 1990 сылтан үлэлээбэккэ олорор. Санаатын түһэрбэккэ, доҕорун, төрөппүт, үөрэппит оҕолорун, аймахтарын, доҕотторун көмөлөрүнэн олоххо тардыһыыта өссө күүһүрбүтэ уонна олох туһунан анааран хоһоон суруйар буолбута. Кини сүрдээх элбэх хоһооннордоох, аламай күн сырдыгын, Намын, Хамаҕаттатын, Үөдэйин, хоһун, мааны үлэһиттэр, сэрии оҕолорун тулаайахтарын, кэнчээри оҕолор тустарынан, Аҕа дойду сэриитин, тыыл ветераннарын уруйдаан туойар, ыллыыр. Хоһооннорун кэргэнэ сурукка таһаарар.

Александра Спиридоновна партия сорудаҕынан үрдүк суобастаах, ирдэбиллээх, чиэһинэй, үлэһит кэргэнин Иннокентий Афанасьевичтыын ханна да көстөллөр, барбыт сирдэригэр кэргэнин кытта биириҥэ таһаарыылаахтык үлэлээн дьон ытыктабылын ылаллара, иккиэн дьоҥҥо үчүгэйи эрэ түстүүр үтүө-мааны санаалаах, дьиҥнээх сахалыы ис туруктаах интеллигеннэр. Иккиэн билигин 80 саастарыттан тахсыбыт кырдьаҕастар да, сэбэрэлэрэ сүрдээх сэргэх, киһи кырдьаҕастар да диэн тыла тахсыа суох курдук, билиҥҥи олоҕу кытта тэҥҥэ хардыылаһан иһэллэр.

Икки оҕолоохтор, улахан уоллара Александр 2004 сылтан Кытайга Саха сириттэн Россия эргиэҥҥэ представительствотыгар үлэлиир, кэргэннээх, уоллаахтар, уоллара эмиэ Кытайга үлэлиир. Кыра уоллара Иннокентий Дьокуускай куоракка налоговай инспекцияҕа старшай инспекторынан үлэлиир, түөрт оҕолоох, кэргэннээх, кэргэнэ учуутал.

Александра Спиридоновнаттан наһаа сөҕөбүн уонна кининэн киэн туттуох санаам кэлэр, бэйэтэ хачаайы, ыарыһах уонна хантан күүс-уох ылан үлэ бөҕөнү үлэлээбитин, ханна да үлэлээтин бэйэтин тус үлэтин таһынан общественнай ноҕорууската — товарищескай суут председателэ, дьахталлар комитеттарын председателэ, агитатор, пропагандист, оройуоннааҕы комсомольскай, партийнай тэрилтэлэр пленумнарын чилиэнэ, онтон да атын элбэх киһи ааҕан сиппэт дуоһунастарга үлэлээбититтэн, ол быыһыгар оҕолорун, дьиэтин-уотун көрүүтэ, бу барыта олоҕу күүскэ таптыырыттан ситиһиллэрэ буолуо уонна таптыыр кэргэнин өйөбүлүнэн.

Александра Спиридоновна тэҥнээх доҕорун Иннокентий Афанасьевичтыын олоххо биириҥэ хардыылаан баай ис хоһоонноох кэрэ олоҕу олорон кэллилэр, дьоллоох дьоннор. Иннокитин да эһиги олоххут күн сардаҥатыныы тулалыыр эйгэҕитин сырдата, сылыта турдун. Бу үрдүк культуралаах, олохторугар дириҥ ирдэбиллээх, чиэһинэй дьоннор, олоххут өссө уһаатын.

З.А. ТИХОНОВА,
РФ үтүөлээх учуутала,
РФ Суруналыыстарын союһун чилиэнэ

Киһи – киһиэхэ

ЫАРЫҺАХ АҔЫЙААТЫН

Аныгы үйэҕэ ыарыыттан эрэйи көрөн инбэлиитэр группаларыгар сөп түбэстиҥ да федеральнай льготник аатыран, төрөөбүт дойдуҥ салалтата эйигин көрүү-харайыы кыһалҕатыттан босхолонор. Ыарыһах өйө-санаата, олоҕо-дьаһаҕа тулалыыр эйгэтиттэн улахан тутулуктаах. Олох бары боппуруостарыгар кыттыһар баҕалаах буолан, ыарыытын, санаатын-оноотун мүлүрүтэр, үөрэркөтөр, доруобай дьон «миигин тэҥнээҕиҥ курдук көр» диэн көрдөһөр тыллары быктарбыттара.

Быйыл айыы алгыһа көтөҕүллэр кэмигэр 1 Хомустаах инбэлиитэрин обществотын председателэ С.А. Соловьева «Алгыс ыһыаҕын» тэрийэн ыытта. Өр сылларга Ф.А. Соловьев, С.А. Соловьева нэһилиэккэ инбэлиитэр обществоларын салайан бэрт сэргэхтик олорбуттара. Кинилэр тохтообут кэмнэригэр түмсүү тулаайахсыйан ылбытын, быйылгыттан Светлана Алексеевна иккистээн талыллан сэргэхсийии буолла.

1 Хомустаах, Партизан, Үөдэй инбэлиитэрэ мунньустан ыһыах ыстылар, сиэри-туому тутуһан оһуохайдаан, Ф. Соловьев итии сыалаах миинин, соккуойун сиэн, кымыс иһэн сэһэргэстилэр. Виктор Иванов-Сиэйэ уола концерын көрөн, хаартыскаҕа түсүһэн астыннылар. 1 Хомустаах баһылыга А.П. Атласов эҕэрдэлээтэ. Инбэлиитэри таһарга массыынанан хааччыйда.

С.А. Соловьева санаатын этэр: «Үтүө санаалаах тэрилтэ салайааччылара спонсордаан бу ыһыаҕы тэрийдибит. Холобура, Дьокуускайтан А.В. Игнатьев, предпринимателлэр И.П. Софронов («Кодак»), Г.Г. Шарапов, биирдиилээн дьон Н.Ю. Егорова, Г.А. Чиркова («Глорион»), Н.П. Николаев («Нам» ААО), бары көмөлөспүт дьоҥҥо, 1 Хомустаах тэрилтэлэригэр, дьаһалтатыгар баҕа махталбын тиэрдэбин.»

Бу күн былыттаах халлаан «Алгыс ыһыаҕын» ардаҕынан ибиирэн баран, үөрүҥ-көтүҥ диэбиттии тохтоото. Инбэлиитэр сахалыы таҥаска, спортивнай көрүҥнэргэ күрэхтэстилэр. 63 саастаах Лидия Парникова таас үлтүркэйигэр уҥкүүлээн сөхтөрдө. Мас тардыһыытыгар Дима Алексеев бастаата. Оһуохайы Максим Тихонов уонна ыалдьыттар эттилэр. Оонньууну-көрү А.С. Соловьева, А.М. Софронов, музыкатын С.Ю. Акимбетов хааччыйдылар.

* * *

Председательтэн инбэлиитэр активнайдык кыттыылара тутулуктаах. С.А. Соловьева дьонун араас күрэхтэһиилэргэ кытыннара сатыыр идэлээх. Нэһилиэккэ олорор инбэлиитэргэ бараркэлэр наадаларыгар, балыыһаҕа көрдөрөллөрүгэр, араас тэрээһиннэри ыытыыга о.д.а. дьаһалта аатыттан госбюджеттэн анабыл харчы көрүллэрэ буоллар төрөөбүт нэһилиэктэрин көмөтүн курдук көстүө этэ. Билиҥҥитэ «эн федеральнай льготниккын, биһиэхэ сыһыаныҥ суох» диэн санаа баар курдук. Общество председателэ син биир хамнастаах социальнай үлэһит саҕа үлэлиир, инбэлиитэр кыһалҕаларын быһаарсар, онон хамнастыахха сөп этэ.

Бу «Алгыс ыһыаҕа» сыл аайы тэриллэн Айыы алгыһа түһэриттэн ыарыы ыалласпатын, эрэй эҥэрдэспэтин диэн көрдөһүөхпүт, оччоҕо ыарыһах аҕыйыа, дьол-соргу салаллыа.

К. ЕРЕМЕЕВ

ГАИ разъясняет

НОВОЕ В ТЕХОСМОТРЕ

В целях реализации постановления правительства Российской Федерации от 24 мая 2011 г. № 413 «Об особенностях проведения государственного технического осмотра автотранспортных средств и прицепов к ним, зарегистрированных в государственной инспекции безопасности дорожного движения министерства внутренних дел Российской Федерации» разъясняем следующее:

1. Срок представления легковых и грузовых автомобилей с разрешенной максимальной массой до 3,5 тонн, прицепов и полуприцепов с разрешенной максимальной массой до 3,5 тонн, а также мототранспортных средств на государственный технический осмотр (далее - ГТО), установленный в талоне о прохождении ГТО на 2011 год, продлевается на 12 месяцев, за исключением легковых автомобилей, используемых для перевозки пассажиров на коммерческой основе, грузовых автомобилей, оборудованных для систематической перевозки людей, с числом мест для сидения более 8 (кроме места водителя), транспортных средств и прицепов к ним для перевозки опасных грузов, транспортных средств, на которые в соответствии с законодательством РФ разрешена установка специальных сигналов, а также транспортных средств, предназначенных для обучения вождению.

2. Управление транспортными средствами, а равно и выпуск на линию транспортных средств, указанных в п. 1, срок представления которых на ГТО истекает в 2011 году, не образует составов административных правонарушений, предусмотренных частью 2 статьи 12.1 и частью 1 статьи 12.31 КоАП РФ, до истечения соответствующего месяца 2012 года.

3. При проведении ГТО указанных в п. 1 транспортных средств, с даты выпуска в обращение которых (даты выдачи паспорта транспортного средства организацией-изготовителем или таможенным органом) прошло не более 12 месяцев, контролируются только параметры их технического состояния, для которых ГОСТ Р 51709-2011 «Автотранспортные средства. Требование безопасности к техническому состоянию и методы проверки» предусмотрены органолептические методы проверки.

Учитывая изложенное, предлагается:

- организовать проведение ГТО транспортных средств, указанных в п. 3, в процессе их первичной регистрации, пересмотрев при необходимости расстановку личного состава;
- в дубликатах талонов о прохождении ГТО, выдаваемых по заявлениям собственников (владельцев) транспортных средств, указанных в п. 1 (в том числе, в связи с выездом за пределы Российской Федерации), указывать срок представления транспортных средств на ГТО в соответствующем месяце 2012 года.

Отделение ГАИ по Намскому улусу

Государственнай, политическай деятель И.Е. Винокуров 115, олонхоһут, тойуксут, норуот ырыаһыта П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэ 110 сылларыгар анаммыт Ленскэй нэһилиэккэ бэс ыйын 18 күнүгэр ыытыллар ыһыах ПРОГРАММАТА:

08.30 ч. — Түһүлгэҕэ түмсүү. Түһүлгэни киэргэтии. Буолар сирэ — КуоСП

10.00 ч. — Арчыланыы. Киирии аартык

11.00 ч. — Ыһыах аһыллыыта. I блок: Алгыс сиэрэтуома. II блок: И.Е. Винокуровка ананар. III блок: П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэҕэ ананар. Киин түһүлгэ

11.50 ч. — Үрүҥ тунах ыһыаҕынан Ленскэй нэһилиэк баһылыга П.М. Попов уонна ыалдьыттар эҕэрдэлэрэ. Киин түһүлгэ

12.00 ч. — Эҕэрдэ концерт. Киин түһүлгэ

12.45 ч. — «Электра» маҕаһыын үгэс буолбут лотереятын оонньотуу. Киин түһүлгэ

13.00 ч.-14.00 ч. — Түһүлгэлээн олоруу. Түһүлгэлэр

14.00 ч. — Сахалыы оонньуулар. Киин түһүлгэ

14.00 ч. — Түһүлгэ киэргэтиитин күрэҕин наҕараадалааһын. Киин түһүлгэ

15.00 ч. — «Уһун суһуох» конкурс. Күөх театр

14.00 ч. — «Түһүлгэлээх этээччи» конкурс. Сэргэлээх түһүлгэ

14.00 ч. — «Чугдаарар оҕо саас» оҕо айымньытын концера. Оҕо түһүлгэтэ

15.00 ч. — «Саха таҥаһа» конкурс. Күөх театр

15.00 ч. — «Самаан сайыҥҥа сахалыы сайаҕас Айхал!» фольклорнай конкурс. Сэргэлээх түһүлгэ

15.00 ч. — «Кыталыына Куо-2011» күрэх. Оҕо түһүлгэтэ

16.00 ч. — «Ыллыыр Нам сирэ» ырыа ансамблларын концера. Күөх театр

21.00 ч. — «Dance Generation 2011» («Поколение танца») ыччат үҥкүүтүн конкурса. М.К. Аммосов аат. болуоссат

22.00 ч. — Ыччат дискотеката. «Энсиэли-Records» студия талааннаах ыччаттарын эҕэрдэ концера. М.К. Аммосов аат. болуоссат

22.00 ч. — Ностальжи киэһэтэ. Ленин аат болуоссат

Государственнай, политическай деятель И.Е. Винокуров 115, олонхоһут, тойуксут, норуот ырыаһыта П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэ 110 сылларыгар анаммыт Ленскэй нэһилиэк ыһыаҕар түөлбэлэр икки ардыларыгар ыытыллар «Самаан сайыҥҥа сахалыы сайаҕас Айхал!» фольклорнай композиция конкурсун БАЛАҺЫАННЬАТА

Буолар күнэ-дьыла: бэс ыйын 18 к., 2011 с. Саҕаланар: 15.00 ч.

1. **Тэрийээччилэр:** А.Ф. Шестаков аат. сынньалаҥ киинэ. «Ленскэй нэһилиэк» МТ дьаһалтата

2. **Буолар сирэ:** Культура уонна сынньалаҥ паарката, «Күөх театр» түһүлгэтэ

3. **Ыытыллар сирэ:** Культура уонна сынньалаҥ паарката, «Сэргэлээх түһүлгэ»

4. **Күрэх сыала-соруга:**

— сахалыы хомус тардыытын үйэлээх үгэстэрин сөргүтүү, чөл тутуу;

— хомуска оонньооһун ньымаларын тарҕатыы;

— саха норуотун духуобунай культуратын сөргүтүү, сайыннарыы;

— саха уус-уран төрүт культуратын, итэҕэлин сөргүтүү, тарҕатыы;

— толоруу маастарыстыбатын үрдэтии, сайыннарыы;

— саха омук сомоҕолоһуутун, түмсүүлээх буолуутун көҕүлээһин.

5. **Күрэх ирдэбиллэрэ:**

— күрэххэ Нам сэл. 15 түөлбэтиттэн олохтоохтор кыталлар;

— ыһыах тематын арыйар фольклорнай композицияны көрдөрүү.

Фольклорнай композицияҕа киирэллэр — хомуска оонньооһун, тойук, чабырҕах, норуот ырыаларыттан попурри;

— кыттааччылар толорор маастарыстыбалара сыаналанар;

— сахалыы таҥас ирдэнэр.

Кыттааччылар анал дипломнарынан, бириинэн наҕараадаланыахтара.

Сайаапкалары А.Ф. Шестаков аат. СК бэс ыйын 17 к. диэри тутабыт. Билсэр тел. (8-411-62) 41-5-93.

Тэрийэр комиссия

Государственнай, политическай деятель И.Е. Винокуров 115, олонхоһут, тойуксут, норуот ырыаһыта П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэ 110 сылларыгар анаммыт Ленскэй нэһилиэк ыһыаҕар ыытыллар «Түһүлгэлээх этээччи» конкурс БАЛАҺЫАННЬАТА

Буолар күнэ-дьыла: бэс ыйын 18 к., 2011 с. Саҕаланар: 14.00 ч.

1. **Тэрийээччилэр:** А.Ф. Шестаков аат. сынньалаҥ киинэ, «Ленскэй нэһилиэк» МТ дьаһалтата.

2. **Буолар сирэ:** Культура уонна сынньалаҥ паарката, Сэргэлээх түһүлгэ

3. **Күрэх сыала-соруга:**

— саха норуотун духуобунай культуратын сайыннарыы, үтүө үгэстэрин үйэтитии, барҕардыы;

— ыһыах бастыҥ маассабай үҥкүүтүн — оһуохайы киэҥник тарҕатыы;

— оһуохай тылын этээччилэрин көҕүлээһин, саҥа кэскиллээх эдэр оһуохайдьыттары арыйыы, оҕо, ыччат дьону Оһуохайга угуйуу.

4. **Күрэх сүрүн ирдэбиллэрэ:**

— күрэххэ кыттааччы анаммыт дьүүллүүр сүбэҕэ суруйтарар уонна күрэҕи саҕалаабытынан барар;

— оһуохай тылын этээччи суруллубут уочаратын көтүппэккэ тэҥҥэ түһүлгэтин төрүттүүр уонна 15 мүнүүтэттэн ордуга суох этиэхтээх;

— оһуохай этээччи 10-тан кырата суох кынаттардаах буолуохтаах;

— оһуохай түһүмэхтэрин тутуһуу (дьиэрэтэн саҕалааһын, сүрүн хоһуйан этии, көтүтүү, түмүк);

— оһуохайдьыт толоруутун маастарыстыбата;

— этээччи уус-уран тылын баайа, дьүһүйэн хоһуйуута, үҥкүүтүн тэтимэ, түһүлгэтин тутара;

- этээччи куолаһын чөлөркөйө, күүһэ, кылыһаҕа;

— сахалыы таҥаһа-саба, тутта-хапта сылдьара.

Кыайыылаахтар анал дипломунан, бириинэн наҕараадаланыахтара.

Сайаапкалары А.Ф. Шестаков аат. СК бэс ыйын 17 к. диэри тутабыт.

Билсэр тел: (8-411-62) 41-5-93.

Тэрийэр комиссия

Государственнай уонна политическай деятель И.Е. Винокуров 115, олонхоһут, тойуксут, норуот ырыаһыта П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэ 110 сылларыгар анаммыт Ленскэй нэһилиэк ыһыаҕар ыытыллар «Саха таҥаһа» конкурс БАЛАҺЫАННЬАТА

Буолар күнэ-дьыла: бэс ыйын 18 к., 2011 с. Саҕаланар: 14 ч.

1. **Тэрийээччилэр:** А.Ф. Шестаков аат. сынньалаҥ киинэ, «Ленскэй нэһилиэк» МТ дьаһалтата

2. **Буолар сирэ:** Культура уонна сынньалаҥ паарката, «Күөх театр» түһүлгэтэ

3. **Күрэх сыала-соруга:**

— саха таҥаһын төрүт үгэһин сөргүтүү;

— иис, ойуу-мандар, симэх үгэстэрин киэҥник тэнитии;

— иистэнньэҥ идэтин үрдэтии, уопут атастаһыы;

— айар үлэ саҥа хайысхатын, көрүҥүн киллэрии.

4. **Күрэх 2 түһүмэҕинэн барар:**

I түһүмэх — традиционнай сахалыы таҥас

II түһүмэх — аныгылыы тигиилээх, көстүүлээх көстүүм

5. **Күрэх ирдэбиллэрэ:**

— кыттааччы сааһа хааччахтаммат;

— кыттааччы бэйэтин үлэтин уратыта;

— саха омук үгэстэрин туһаныы;

— көстүүм аныгылыы көрүҥүнэн тигиллибит маастарыстыбата;

— сылын аайы ситиһиилээхтик кыттар көстүүмнэр сыаналамматтар.

6. **Күрэх көрүҥнэрэ:**

* Бэйэни билиһиннэрии;

* Кэтэн турар, көрдөрөр таҥаһын туһунан кэпсиир.

Наҕараадалааһын:

Кыайыылаахтар анал дипломнарынан, бириистэринэн наҕараадаланыахтара.

Кыттааччылар сайаапкаларын А.Ф. Шестаков аат. СК бэс ыйын 17 к. диэри хомуйабыт. Билсэр тел. (8-411-62) 41-5-93, 89243664390.

Тэрийэр комиссия

ОСТОРОЖНО, ДИФИЛЛОБОТРИОЗ!

Ежегодно к врачам поликлиники обращаются больные с жалобами на выделение из кишечника отрывков ленточного паразита. При проведении анализа выясняется, что данный вид паразита — широкий лентец, который паразитирует в кишечнике человека и при длительном пребывании может вызвать различные патологические изменения в организме (гастриты, гастроэнтериты, колиты, анемии, аллергические реакции и т.д.).

Заражение человека происходит при употреблении свежесоленой рыбы (ряпушки, омуля, сороги, ельца, щуки и тугунков), приготовленных в домашних условиях, когда незначительная концентрация соли не действует губительно на личинки паразита.

При приготовлении ухи и прожаривании личинки погибают, и заражения человека не происходит.

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ НАМСКОГО РАЙОНА!

Территориальный отдел Управления Роспотребнадзора по Республике Саха (Якутия) в Намском районе предупреждает и призывает придерживаться следующих правил:

* Употреблять в пищу рыбу после тщательной термической обработки — прожаривания, проваривания — не менее 20 минут.

* Не готовить и не употреблять рыбу и икру домашнего соления.

* Не покупать у уличных торговцев рыбу и икру домашнего соления, так как торговля рыбой домашнего приготовления запрещена.

Все эти несложные правила предотвратят заражение паразитарным заболеванием — дифиллоботриозом.

ТО Управления Роспотребнадзора по РС(Я) в Намском районе

Государственнай, политическай деятель И.Е. Винокуров 115, олонхоһут, тойуксут, норуот ырыаһыта П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэ 110 сылларыгар анаммыт Ленскэй нэһилиэк ыһыаҕар ыытыллар «Уһун суһуох» конкурс БАЛАҺЫАННЬАТА

Буолар күнэ-дьыла: бэс ыйын 18 к., 2011 с. Саҕаланар: 15.00 ч.

1. **Тэрийээччилэр:** А.Ф. Шестаков аат. сынньалаҥ киинэ, «Ленскэй нэһилиэк» МТ КуоДСУ

2. **Буолар сирэ:** «Күөх театр» түһүлгэтэ

3. **Күрэх сыала-соруга:**

Саха дьахтарын кэрэтэ — уһун суһуох. Онон бу конкурс сүрүн сыалынан — уһун суһуох суолтатын диринҥ ис хоһоонун сөргүтүн, Наммыт сирин уһун суһуохтаах кэрэ аҥардарын көрөөччү киэҥ биһирэбилигэр таһаарыы буолар. Саха дьахтарын кэрэтэ барыта суһуоҕар диэн туран, кыттааччылар конкурска 3 түһүмэҕи ааһаллар.

4. **Күрэх 2 түһүмэхтээх:**

— бэйэни билиһиннэрии;

— национальнай көстүүм;

— суһуоҕу кээмэйдээһин.

5. **Күрэх усулуобуйата:**

Күрэххэ кытталлар:

I бөлөх: оҕолор 10-17-гэр дылы;

II бөлөх: ыччат 18-30-гар дылы;

III бөлөх: улахан дьон 30-тан үөһэ саастаах кэрэ аҥардар.

Кыттааччылар сайаапкаларын А.Ф. Шестаков аат. СК бэс ыйын 17 к. диэри хомуйабыт. Билсэр тел. (8-411-62) 41-5-93.

Тэрийэр комиссия

Государственнай, политическай деятель И.Е. Винокуров 115, олонхоһут, тойуксут, норуот ырыаһыта П.П. Ядрихинскай-Бэдьээлэ 110 сылларыгар анаммыт Ленскэй нэһилиэк ыһыаҕар ыытыллар «Алгыстаах түһүлгэ» тэрилтэлэр икки ардыларынааҕы көрүү-күрэх БАЛАҺЫАННЬАТА

Тэрийээччилэр: «Ленскэй нэһилиэк» МТ дьаһалтата

Буолар күнэ-дьыла: бэс ыйын 18 к., 2011 с.

Көрүү 11.00 чаастан 14.00 ч. диэри

Күрэх ирдэбиллэрэ:

— түһүлгэ ыһыах аатыгар сөп түбэһиитэ, киэргэтиитэ көрүүлэр;

— сандалы толорута, баайа биһирэнэр;

— сахалыы иһит-хомуос, тэрил эгэлгэтэ сыаналанар;

— сахалыы таҥас-сап;

— ыһыах театрализованнай туруоруутугар түһүлгэнэн актыыбынай кыттыыта ааҕыллар.

Кыттааччы түөлбэ түһүлгэтин анаммыт миэстэтигэр оҥостор.

Наҕараадалааһын:

Кыайыылаахтар анал дипломнарынан, сыаналаах бириистэринэн наҕараадаланыахтара.

Тэрийэр комиссия

УЛУУС ОЛОХТООХТОРО, БОЛҨОЙУН!

«Ыраас уу» 19 лиитэрэлээх баллоннарга уонна АТЫЫГА БААР:

* 19 лиитэрэлээх баллон иһиттэр;

* Илии помпалара (сифон);

* Бутыль таһарга табыгастаах ручкалар;

* Диспенсердар (ууну ититэр, тымнытар аппарат).

Диспенсердары арендаҕа биэрэбит. (Сыбаайбаларга, үбүлүөйдэргэ, корпоративтарга абыраллаах тэрил).

Биһиги аадырыспыт: Нам с., Чернышевскай уул. 6 N-рэ, «Секо» маҕаһыын утары, тел. 42-6-00, 89142274971. Дьиэҕэ тиэрдэн биэрэбит.

«ЫРААС УУНУ ИҺИЭҤ — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАҤ»

ЫҺЫАХХА АҺЫ АТЫЫЛААҺЫН БЭРЭЭДЭГЭ

Бэс ыйын 17 күнүттэн саҕалаан нэһилиэктэр ыһыахтарыгар уонна 21 чыыһылаҕа улуус ыһыаҕар биирдиилээн дьоннорго, хаһаайыстыбаларга көҥүлэ суох аһы атыылыыллара булгуччу бобуллар!

Улуус дьаһалтата, нэһилиэк дьаһалталара, тэрийэр комиссия ас атыылыыр, астыыр, хорчуопкаҕа кыттар тэрилтэлэр, чааһынай предпринимателлэр, хаһаайыстыбалар испииһэктэрин эрдэттэн оҥорон бигэргэтиэхтээх.

Аһы атыылааһыҥҥа, хорчуопкаҕа ас бэлэмнээн дьону аһатарга аһы оҥорон таһаарар уонна общественнай аһылык тэрилтэлэригэр, бородуукталаны атыылыыр маҕаһыыннарга, баанынай хаһаайыстыбаларга, биирдиилээн дьоҥҥо ирдэбили тутуһар буоллахтарына эрэ көҥүл бэриллэр. Манна эрдэттэн атыылыыр астарын бары көрүнэр көҥүл ылаллара ирдэниллэр. Көҥүлэ суох атыыһыт ханнык тэрилтэтиттэн тутулуга суох атыылыыра тохтотуллар уонна административнай миэрэҕэ тардыллыан сөп.

Ыһыахха салааты, үүт астары, сүөгэйи, халбаһыыны, кремнээх кондитерскай оҥоһуктары атыылыыр көҥүллэммэт.

Кымыс, быыппах көҥүллээх тэрилтэлэр оҥорон, лабораторнай анализтаах, холодильниктаах буоллахтарына, атыылыыллара көҥүллэнэр.

Түргэнник буорту буолар аһы атыылааччы холодильниктаах буолара ирдэниллэр.

Эрдэттэн кэлэн Роспотребнадзортан ыһыахха аһы атыылааһыҥҥа көҥүл ылаҕыт. Көҥүл ыларгытыгар астыыр, атыылыыр аскыт, атыылыыр дьоҥҥут испииһэктэрин оҥорон, атыылыыр киһи санитарнай киниискэтин, аскытыгар сертификат эбэтэр лабораторнай анализ боротокуола, эккэ ветеринарнай сибидиэтэлистибэлээх кэлэҕит. Ас көрүҥүттэн тутулуга суох көҥүл ылаҕыт.

Продавец, повар медицинскэй киниискэлээх, ис ыарыытыгар баканализтаах, гепатит А уонна дизентерия утары вакцинациялаах буолара булгуччу ирдэниллэр. Илиитин суунар усулуобуйатын тэриниэхтээх, атыыттан тахсыбыт бөҕүн хомуйуохтаах.

Онон хорчуопкалары тэрийээччилэр, аһы атыылааччылар, кымыһы, үтэһэлээх эти атыылааччылар Роспотребнадзор Намнааҕы отделыгар кэлэн көҥүллэ ылыҥ, аскытын эрдэттэн анализтатыҥ.

Роспотребнадзор аадырыһа: Нам с., Эверстов уул. 1 N-рэ, тел. 41-7-47, 42-7-34, 43-0-25 (факс)

ХОРЧУОПКАЛАРЫ ТЭРИЙИИГЭ ИРДЭБИЛЛЭРИ ТУТУҢУН:

— хорчуопкалар, атыы-эргиэн тэриллэр сирдэрэ анал оҥоһуулаах, остуоллардаах, үрдүнэн сабыылаах (тент) эбэтэр шатердаах буолуохтаах. Кыраһыабай үчүгэй көстүүлээх, быраахынньыктыы киэргэтиллиэхтээх;

— аһы сиртэн атыылыыр көҥүллэммэт;

— астыыр, атыылыыр астарын ассортимена Роспотребнадзортан көҥүллээх буолар;

— хас аһын көрүҥэ барыта хаачыстыбатын туоһулуур документаах буолара ирдэнэр, ол эбэтэр сертификат, хаачыстыбатын дастабырыанньата эбэтэр лабораторияҕа анализтаммытын боротокуола;

— аһы, бородуукталаны уурарга холодильник баар буолуохтаах;

— илии суунарга умывальник, туттарга уу баар буолара ирдэнэр;

— кыра быстах кумааҕыны, араас суулары быраҕарга ууруна баар буолуохтаах;

— турар сирин ыраастык тутуохтаах;

— хас биирдии атыыһыт, повар санитарнай киниискэлээх, доруобуйатын туһунан медицинскэй көрүүнү барбыт буолуохтаах.

Тэрийэр комиссия уонна Роспотребнадзор Намнааҕы отдела

ИЗВЕЩЕНИЕ

О повторном проведении аукциона по продаже в собственность земельных участков под индивидуальное жилищное строительство на основании распоряжения I заместителя главы МО «Намский улус» от 17.03.2011 г. № 356-р и решения организатора торгов от 07.06.2011 года № 01-08-258

Организатор Аукциона: Администрация МО «Ленский наслег»

Почтовый адрес: 678380, РС (Я), Намский улус, с. Намцы, ул.Ст. Платонова,28, тел. (41162) 41-3-52 (приемная)

Форма подачи предложений по цене аукциона: открытая

Дата и время окончания приема заявок: 15.07.2011 г. 18ч. 00м.

Дата и время проведения аукциона: 19.07.2011г. 11 ч. 00 м.

Место проведения аукциона: Республика Саха (Якутия), Намский улус, с. Намцы, ул. Степана Платонова, 28, Администрация МО «Ленский наслег».

Документы, необходимые при подаче заявки на участие в аукционе: заявление с указанием реквизитов для возврата задатка, выписка из ЕГРЮЛ для юридических лиц, выписка из ЕГРИП для индивидуальных предпринимателей, документы, копии документов, удостоверяющих личность для физических лиц, документы подтверждающие внесение задатка

Предмет аукциона: право собственности на земельный участок под индивидуальное жилищное строительство.

Задаток на участие в аукционе:

Реквизиты для оплаты задатка: Управление МФ РС (Я) по Намскому улусу

(Администрация МО «Ленский наслег») № 40302810360025000001 ИНН 1417003944, КПП 141701001, Доп. офис Россельхозбанк №3349/60/02 л/с №55000017028 БИК 049805771 Задаток на участие в аукционе по продаже права собственности на земельный участок Лот №___.

Квитанции для оплаты задатка можно получить по адресу: Республика Саха (Якутия), Намский улус, с. Намцы, ул. Ст. Платонова, 28, Администрация МО «Ленский наслег».

В случае не заключения договора купли-продажи земельного участка по итогам аукциона задаток возвращается в течение 3-х дней после подписания протокола. В случае уклонения от подписания договора купли-продажи земельного участка победителем, внесенный задаток остается у организатора торгов

Адрес места и порядок приема заявок на участие в аукционе: Республика Саха (Якутия), Намский улус, с. Намцы, ул.Ст. Платонова, 28, Администрация МО «Ленский наслег».

Заявки на участие в аукционе могут быть поданы с момента опубликования извещения о проведении аукциона до 18ч.00м. (по местному времени) 15.07.2011 г.

С документацией претендент может ознакомиться при подаче заявки.

Осмотр земельного участка производится претендентами самостоятельно и 30 июня 2011 года по месту нахождения земельных участков с 14 часов.

Победитель аукциона оплачивает расходы по формированию земельного участка и проведению аукциона в размере 5000 рублей.

Решение об отказе от проведения торгов принимается не позднее, чем за 5 (пять) дней до проведения аукциона.

Итоги аукциона объявляются в день проведения аукциона по тому же адресу.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наиболее высокую цену, номер карточки которого и заявленная им цена были названы аукционистом последними;

Договор купли-продажи с победителем заключается в течение 5-ти дней со дня проведения аукциона.

Лот №1: земельный участок из земель населенных пунктов по адресу: с. Намцы, ул. Строительная, 2/1. уч. №1, с кадастровым номером 14:18:060002:1086:, площадью 1015,00 кв.м.

Вид разрешенного использования: индивидуальное жилищное строительство.

Ограничений использования земельного участка: нет.

Обременение земельного участка: отсутствуют.

Начальный размер предмета аукциона: 40 500 рублей

Шаг аукциона: (величина повышения начальной цены предмета аукциона): 2000 рублей

Размер задатка: 20 % от начальной цены предмета аукциона составляет 8100 рублей.

Лот №2: земельный участок из земель населенных пунктов по адресу: с. Намцы, Строительная, 2/2. уч. №2, с кадастровым номером 14:18:060002:1087:, площадью 1313,00 кв.м.

Вид разрешенного использования: индивидуальное жилищное строительство.

Ограничений использования земельного участка: нет.

Обременение земельного участка: отсутствуют.

Начальный размер предмета аукциона: 49 500 рублей

Шаг аукциона: (величина повышения начальной цены предмета аукциона): 2 000 рублей

Размер задатка: 20 % от начальной цены предмета аукциона составляет 9 900 рублей.

Лот №3: земельный участок из земель населенных пунктов по адресу: с. Намцы, Строительная , 2/3 с кадастровым номером 14:18:060002:1088:, площадью 992,00 кв.м.

Вид разрешенного использования: индивидуальное жилищное строительство.

Ограничений использования земельного участка: нет.

Обременение земельного участка: отсутствуют.

Начальный размер предмета аукциона: 40 500 рублей

Шаг аукциона: (величина повышения начальной цены предмета аукциона): 2000 рублей

Размер задатка: 20 % от начальной цены предмета аукциона составляет 8 100 рублей.

Лот №4: земельный участок из земель населенных пунктов по адресу: с. Намцы, Строительная, 2/4, с кадастровым номером 14:18:060002:1089:, площадью 992,00 кв.м.

Вид разрешенного использования: индивидуальное жилищное строительство.

Ограничений использования земельного участка: нет.

Обременение земельного участка: отсутствуют.

Начальный размер предмета аукциона: 40 500 рублей

Шаг аукциона: (величина повышения начальной цены предмета аукциона): 2 000 рублей

Размер задатка: 20 % от начальной цены предмета аукциона составляет 8 100 рублей.

Лот №5: земельный участок из земель населенных пунктов по адресу: с. Намцы, Строительная, 2/5, с кадастровым номером 14:18:060002:1090:, площадью 992,00 кв.м.

Вид разрешенного использования: индивидуальное жилищное строительство.

Ограничений использования земельного участка: нет.

Обременение земельного участка: отсутствуют.

Начальный размер предмета аукциона: 40 500 рублей

Шаг аукциона: (величина повышения начальной цены предмета аукциона): 2 000 рублей

Размер задатка: 20 % от начальной цены предмета аукциона составляет 8 100 рублей.

Лот №7: земельный участок из земель населенных пунктов по адресу: с. Намцы, Строительная, 2/7, с кадастровым номером 14:18:060002:1092:, площадью 1144,00 кв.м.

Вид разрешенного использования: индивидуальное жилищное строительство.

Ограничений использования земельного участка: нет.

Обременение земельного участка: отсутствуют.

Начальный размер предмета аукциона: 45 000 рублей

Шаг аукциона: (величина повышения начальной цены предмета аукциона): 2 000 рублей

Размер задатка: 20 % от начальной цены предмета аукциона составляет 9 000 рублей.

Лот №8: земельный участок из земель населенных пунктов по адресу: с. Намцы, Аммосова, 37/1, с кадастровым номером 14:18:060002:1079:, площадью 1005,00 кв.м.

Вид разрешенного использования: индивидуальное жилищное строительство.

Ограничений использования земельного участка: нет.

Обременение земельного участка: отсутствуют.

Начальный размер предмета аукциона: 40 500 рублей

Шаг аукциона: (величина повышения начальной цены предмета аукциона): 2 000 рублей

Размер задатка: 20 % от начальной цены предмета аукциона составляет 8 100 рублей.

Проект договора купли-продажи земельного участка:

ДОГОВОР
КУПЛИ-ПРОДАЖИ
ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

с.Намцы **«__»_____ г.**

Продавец: Комитет по управлению муниципальным имуществом МО «Намский улус» Республики Саха (Якутия) в лице главного специалиста Шамаева Григория Никитича, действующего на основании Положения, утвержденного распоряжением главы МО «Намский улус» от 28.05.2008 г. № 598-рк, и

Покупатель: ФИО, в дальнейшем именуемые «Стороны», на основании протокола о результатах торгов № 01 – 11 от 11.10.2010 года заключили настоящий договор (далее - Договор) о нижеследующем:

1. Предмет Договора

1.1. Продавец передает, а Покупатель принимает в собственность земельный участок (далее - Участок), находящийся в государственной собственности, из земель населенных пунктов с кадастровым номером _____, находящийся по адресу: РФ, Республика Саха (Якутия), Намский улус, Ленский наслег, с. Намцы, _____, для использования под индивидуальное жилищное строительство участок в границах указанных в кадастровой карте (плане) Участка, прилагаемой к настоящему Договору и являющийся его неотъемлемой частью, общей площадью _____ кв.м.

2. Цена Договора и порядок расчетов

2.1. Цена Участка установлена согласно протокола о результатах торгов № 01 – 11 от _____ года и составляет _____ рублей.

2.2. Оплата за Участок осуществляется Покупателем путем перечисления денежных средств в размере, указанном в п. 2.1 Договора, на счет *УФК по Республике Саха (Якутия) (Администрация МО «Ленский наслег») Расчетный счет № 40101810100000010002, ИНН 1417003944, КПП 141701001, Г РКЦ НБ Республики Саха (Якутия) г. Якутск БИК 049805001, КОД № 014 111 05012 10 0000 120 ОКАТО 98235825000.*

Датой оплаты Участка считается дата списания денежных средств со счета плательщика (внесения наличных средств гражданами в банк) для зачисления средств на счет, указанный в пункте 2.2 настоящего Договора.

2.3. Оплата производится в полном объеме _____ до момента государственной регистрации.

2.4. Покупатель возмещает расходы Продавца на формирование и межевание, проведение аукциона Участка в сумме 5000,00 (пять тысяч 00) рублей.

3. Обязанности Сторон

3.1. Покупатель обязуется:

3.1.1. Полностью оплатить цену Участка в размере, порядке и сроки, установленные разделом 2 настоящего Договора.

3.1.2. Письменно своевременно уведомлять Продавца об изменении своих почтовых и банковских реквизитов, а также о смене руководителя организации (для юридических лиц).

3.1.3. В течение 5 (пяти) календарных дней после полной оплаты стоимости Участка представить Продавцу документы, подтверждающие оплату: заверенную печатью банка Покупателя копию соответствующего платежного получения и выписку по лицевому счету Покупателя, подписанную главным бухгалтером и заверенную печатью банка Покупателя (для юридических лиц).

3.1.4. За свой счет обеспечить государственную регистрацию перехода права собственности на Участок и представить копии документов о государственной регистрации Продавцу.

3.1.5. Представлять информацию о состоянии Участка по запросам соответствующих органов государственной власти и органов местного самоуправления, создавать необходимые условия для контроля за надлежащим выполнением условий Договора и установленного порядка использования Участка, а также обеспечивать доступ и проход на Участок их представителей.

3.1.6. Выполнять требования, вытекающие из установленных в соответствии с законодательством Российской Федерации ограничений прав на Участок и сервитутов.

3.2. Продавец обязуется:

3.2.1. В течение 5 (пяти) календарных дней со дня получения документов, перечисленных в п. 4.1.3 Договора, и поступления в бюджет денежных средств за Участок в полном объеме передать Покупателю договор купли-продажи и документы, необходимые для государственной регистрации перехода права собственности в установленном порядке.

3.2.2. При получении сведений об изменении реквизитов, указанных в пункте 2.2 настоящего Договора, письменно уведомить о таком изменении Покупателя.

3.3. Права, обязанности и ответственность Сторон, не предусмотренные настоящим Договором, устанавливаются в соответствии с действующим законодательством.

4. Ответственность Сторон

4.1. Продавец не несет ответственности за недостоверность сведений, представленных ему Покупателем или иными органами и организациями, вошедших в настоящий Договор, включая приложения к нему.

4.2. В случае нарушения установленного пунктом 2.3 настоящего Договора срока оплаты стоимости Участка Покупатель уплачивает Продавцу неустойку, установленную в размере одной трехсотой ставки рефинансирования Центрального банка Российской Федерации, действующей на день выполнения денежного обязательства, от неуплаченной суммы за каждый календарный день просрочки.

4.3. Уплата неустойки не освобождает Покупателя от исполнения обязательств по настоящему Договору.

4.4. Расторжение настоящего Договора не освобождает Покупателя от уплаты неустойки в случае, если расторжение произведено вследствие нарушения Покупателем своих обязанностей по настоящему Договору.

5. Рассмотрение споров

5.1. Настоящий Договор считается заключенным с даты его подписания Сторонами и действует вплоть до выполнения Сторонами своих обязательств либо до его расторжения.

5.2. Настоящий Договор может быть расторгнут в форме, установленной законом, по требованию одной из Сторон, в том числе в связи с неоплатой или неполной оплатой Покупателем цены Участка.

5.3. Все споры между Сторонами, возникающие по настоящему Договору, разрешаются в соответствии с законодательством Российской Федерации.

6. Ограничения использования и обременения Участка

6.1. Продавец передает, а Покупатель принимает согласно условиям настоящего Договора Участок, свободный от любых имущественных прав и претензий третьих лиц.

6.2. Участок не обременен публичным сервитутом.

6.3. Ограничения использования и обременения Участка, установленные до заключения Договора, сохраняются вплоть до их прекращения в порядке, установленном законодательством Российской Федерации.

7. Прочие условия Договора

7.1. Настоящий Договор является актом приема-передачи земельного участка.

7.2. Все изменения и дополнения к Договору действительны, если они совершены в письменной форме и подписаны уполномоченными лицами.

7.3. Споры и разногласия, которые могут возникнуть при исполнении настоящего Договора, будут разрешаться путем переговоров между Сторонами.

В случае невозможности разрешения споров путем переговоров Стороны обращаются в суд.

7.4. Договор купли-продажи земельного участка, может быть, расторгнут в судебном порядке по требованию одной из Сторон Договора, в том числе в связи с неоплатой и (или) неполной оплатой Покупателем земельного участка.

7.5. Договор составляется в трех экземплярах, имеющих одинаковую юридическую силу.

Первый экземпляр находится у Продавца. Второй экземпляр находится у Покупателя. Третий экземпляр - при регистрации права собственности на земельный участок приобщается в дело правоустанавливающих документов.

7.6. Приложением к настоящему Договору является кадастровый план земельного участка (выписка из государственного земельного кадастра) является неотъемлемой частью настоящего Договора.

8. Юридические адреса и подписи Сторон

ПРОДАВЕЦ: Комитет по управлению муниципальным имуществом администрации муниципального образования «Намский улус», юридический адрес: с. Намцы, ул. Октябрьская д. 1 каб. 217, тел 41 6 76, ИНН 1417006575, БИК 04821000, р/с 40204810900000000436.

ПОКУПАТЕЛЬ: _____

_____

ПРОДАВЕЦ: ПОКУПАТЕЛЬ:

_____ _____

(подпись) (подпись)

М.П.

РЕШЕНИЕ от 26 мая 2011 г. №5-2
Об утверждении Положения об оплате труда муниципальных служащих, лиц замещающих муниципальные должности и лиц, исполняющих обязанности по техническому обеспечению деятельности органов местного самоуправления в МО «Намский улус»

В соответствии со статьей 24 Устава МО «Намский улус», Постановления Правительства Республики Саха (Якутия) от 05.05.2009г № 191 «О предельных нормативах денежного содержания муниципальных служащих в Республике Саха (Якутия)» (с изменениями внесенными Постановлением Правительства РС (Я) от 20.04.2011г №160), Постановления Правительства Республики Саха (Якутия) от 17.07.2008г № 296 «О предельных нормативах денежного вознаграждения лиц, замещающих муниципальные должности в Республике Саха (Якутия)» (с изменениями внесенными Постановлением Правительства РС (Я) от 20.04.2011г №161), Постановления Правительства Республики Саха (Якутия) от 17.07.2008г № 297 «О предельных нормативах оплаты труда лиц, исполняющих обязанности по техническому обеспечению деятельности органов местного самоуправления в Республике Саха (Якутия)» (с изменениями внесенными Постановлением Правительства РС (Я) от 20.04.2011г №162), Улусный Совет депутатов МО «Намский улус» РЕШИЛ:

1. Отменить решение Улусного Совета от 09 сентября 2008 года №62-14 «Об утверждении Положения об оплате труда муниципальных служащих, лиц, замещающих муниципальные должности и лиц, исполняющих обязанности по техническому обеспечению деятельности органов местного самоуправления в муниципальном образовании «Намский улус».
2. Утвердить Положение об оплате труда муниципальных служащих, лиц, замещающих муниципальные должности, и лиц, исполняющих обязанности по техническому обеспечению деятельности органов местного самоуправления в муниципальном образовании «Намский улус» в новой редакции согласно приложению к настоящему решению.
3. Рекомендовать главам муниципальных поселений МО «Намский улус» внести соответствующие изменения в Положения об оплате труда муниципальных служащих и лиц, замещающих муниципальные должности.
4. Настоящее решение вступает в силу со дня официального опубликования и распространяется на правоотношения, возникшие с 01 января 2011г.
5. Опубликовать настоящее решение в улусной газете «Энсиэли».
6. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на постоянную комиссию по законности и МСУ (председатель Тоскин С.И.).

Председатель Улусного Совета А.Х. Христофоров
Глава улуса А.И.Ильин

АКЦИЯ
СУПЕР ПРИЗ
МАГАЗИН “ЭНСИЭЛИ”

А так же множество других ценных призов

ЗАВЕРШЕНИЕ АКЦИИ!!!
18.06.2011 в 24.00 последняя возможность обменять свой чек на талон!!!
с 15.04.2011 по 18.06.2011 собрав чеки на сумму 500 руб. Вы можете обменять на талоны которые будут розыграны 19.06.2011 г. с 12.00 ч. по адресу: Ст. Платонова, 28/1, магазин «Энсиэли».
Праздник состоится под участием Якутск ведущего Мирослава Егорова с участием звезд МУ Центра досуга им. А.Ф. Шестакова Free voice, Tooyara, Егора Гоголева.
Справки по тел. 42-8-18, 89247625988
Не упусти свой шанс!!!

КЭРИЭСТЭБИЛЛЭР

Биһиги аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит Эверстов Василий Евтропьевич — сэрии, үлэ ветерана быйыл, 2011 сыл бэс ыйын 14 күнүгэр күн сириттэн туораабыта 3 сылын туолла.

Кини 1925 с. Нам оройуонун II Модут нэһилиэгэр «Орто балаҕан» диэн сиргэ төрөөбүтэ. Төрөппүттэрэ — аҕата Эверстов Евтропий Николаевич 1930 с. эрдэ өлбүтэ, ийэтэ Петрова Ульяна Ионовна колхозка үлэлээбитэ, 1985 с. күн сириттэн барбыта.

Аҕабыт 1935 с. II Модут начальнай оскуолатыгар үөрэнэ киирбитэ, үһүс кылааһы бүтэрэн баран Намҥа улахан эдьиийигэр Пелагея Николаевна Феоктистоваҕа киирэн, 4-с кылаастан үөрэммитэ. 8-с кылааска үөрэнэ сылдьан 1944 с. кулун тутарга армияҕа барбыта. Барыта Саха сириттэн 60-ча буолан айаннаабыттара. Даурияҕа 3 гвардейскай армия 649 стрелковай полкатыгар сулууспалаабыта. 1950 с. атырдьах ыйыгар демобилизацияланан дойдутугар этэҥҥэ эргиллэн кэлбитэ.

1951 с. сэтинньи ыйыттан 1956 с. олунньу ыйыгар диэри комсомол оройуоннааҕы комитетын тэрийэр уонна учуот отделыгар үлэлээбитэ. 1956 с. олунньутуттан 1957 с. муус устарыгар дылы партия райкомугар партийнай учуот секторыгар үлэлээбитэ. 1957 с. муус устартан 1958 с. атырдьах ыйыгар диэри райсовет исполкомун секретарынан быыбардаммыта. Бу сылларга кэтэхтэн үөрэнэн, 1958 с. орто оскуоланы бүтэрэн аттестат ылан, атын үөрэххэ киирэр кыахтаммыта.

1958 сылтан 1962 с. дылы Новосибирскайдааҕы үрдүкү партийнай оскуолаҕа үөрэммитэ. Партийнай оскуоланы бүтэрэн баран «Нам» совхозка партком секретарынан анаммыта. 1966 с. Нам уонна Эдьигээн оройуоннарыгар народнай хонтуруол комитетын председателинэн, 1966-1969 сс. Нам райсоветын председатели солбуйааччытынан ситиһиилээхтик үлэлээбитэ.

1969-1975 сс. оройуоннааҕы культура отделын салайар. Бу сылларга Намтан элбэх талааннаах ырыаһыттар, уҥкүүһүттэр республика таһымыгар тахсаллар. 1975-1978 сс. ЯОСПС уполномоченнайынан, онтон 1978-1985 сс. партия райкомугар уопсай отдел сэбиэдиссэйинэн үлэлээбитэ. 1986-1991 сылга дылы райкомҥа коменданынан үлэлээн баран пенсияҕа тахсыбыта.

Василий Евтропьевич уонна Агафья Семеновна 1953 с. комсомол оройуоннааҕы комитетыгар үлэлии сылдьан олохторун холбообуттара. Онтон ыла биэс оҕону төрөтөн, иитэн, үөрэтэн үлэһит дьон оҥорбуттара. Ону кытта кэргэнин эдьиийин Макарова Агафья Иннокентьевна үс тулаайах хаалбыт оҕолоруттан Эдуард уонна Артур Васильевтары оҕо оҥостон иппиттэрэ.

Василий Евтропьевич тыаҕа сылдьарын олус сөбүлүүр буолара, булка байанайдаах этэ. Сыл аайы отоннуу, хаптаҕастыы, тэллэйдии ыалынан сылдьааччыбыт. Ынах, сылгы тутар эрдэхпитинэ сыл аайы илиибитинэн от оттуурбут. Кини салалтатынан оҕуруоппутугар хортуоппуй олордон, үчүгэй үүнүүнү ылар этибит. Элбэх буолан түргэнник бүтэрээччибит.

Үлэҕэ олус дьоҕурдаах этэ, кыраабыл, хотуур, сүгэ уо.д.а. уктарын оҥороччу. Көнө элэккэй майгылаах, дьону кытта кэпсэтэрин олус сөбүлүүр этэ. Салайар үлэҕэ өр сылларга үлэлээбит буолан элбэх киһини кытта билсэрэ, үлэһиттэргэ төһө кыалларынан көмөлөһө сатыыра, онон дьон убаастабылын ылыан ылара.

Улууспут дьоно биһиги аҕабыт, эһэбит, хос эһэбит Эверстов Василий Евтропьевич туһунан үтүө өйдөбүлү өр сылларга илдьэ сылдьыахтара диэн эрэнэбит.

Оҕолоро, иппит оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ

Орто дойдуга олоҕу бэлэхтэ-эбит, күн сирин көрдөрбүт, сүрэҕин сылааһынан угуттаан, истиҥ тапталынан ииппит-үөрэппит, улаатыннарбыт, киһи гыммыт күндү тапталлаах күн күбэй ийэбитин, эйэҕэс эбээбитин, хос эбээбитин, үлэ уонна тыыл ветеранын Борисова Августа Алексеевнаны ыарахан ыарыы биһиги кэккэбититтэн илдьэ барбыта, күн сириттэн букатыннаахтык сүтэрбиппит бу сыл бэс ыйын 15 күнүгэр биир сылын туолла.

Биһиги ийэбит Августа Алексеевна Амма улууһун Бөтүҥ нэһилиэгэр 1935 с. ахсыннаах 4 к. төрөөбүтэ. Оҕо сааһыттан, ийэлээх аҕата эрдэ өлөн, тыа сирин оччотооҕу ыарахан үлэтигэр барытыгар эриллэн үөскээбитэ. Сэрии аас-туор күчүмэҕэй сылларын кыһалҕатын бүтүннүү билбитэ, улахан дьону кытта тэҥҥэ колхоз үлэтигэр үлэлэспитэ.

1955 с. Мэҥэ-Хаҥалас Абалаах эмтэнэ сылдьан биһиги аҕабытын Дьяконов Николай Николаевичы көрсөн, таптаһан ыал буолбуттара уонна кэргэнин төрөөбүт дойдутугар, бу Нам улууһугар көһөн кэлэн Көбөкөҥнөө, кэлин Намҥа олохсуйбуттара, дьиэ-уот тэринэн, 7 оҕолонон, 2 тулаайах оҕолору иитэн ийэ истиҥ сылааһын биэрбитэ.

Кэргэнэ, биһиги аҕабыт Николай Николаевич эрдэ өлөн, ийэбит огдообо хаалан улахан дьиэ кэргэн соҕотох иитэччитэ-аһатааччыта буолбута. Биһигини барыбытын сиэрдээхтик иитэн, улаатыннаран атахпытыгар туруоран үлэһит, үөрэхтээх дьон буоларбытыгар кыһаллара. Ийэбит наһаа боростуой, көхтөөх буолан эдэриттэн кырдьаҕаһыгар дылы элбэх истиҥ дьүөгэлэрдээх этэ, ону таһынан 18 сиэннэригэр, 8 хос сиэннэригэр аһара кыһамнаабыт амарах эбээ, хос эбээ этэ.

Ийэбит Августа Алексеевна дьоһуннаах олоҕун, үлэтин сыанабылын элбэх ахсааннаах Бочуотунай грамоталара, Махтал суруктара, Аҕа дойду сэриитигэр тыылга үлэтин иһин Кыайыы, үлэ, тыыл ветеранын уонна элбэх мэтээллэр, анал бэлиэлэр туоһулууллар.

Ийэбит барыбытыгар күүскөмө, сүбэ-ама, өйөбүл-тирэх, дьиэ кэргэнин, оҕолорун, сиэннэрин мэлдьи бииргэ түмээччи буолан, сылаас сыһыанынан, итии тапталынан угуттанан кэлбитэ.

Күн тэнгэ күн күбэй ийэбит, эйэҕэс эбээбит саха биир чулуу дьахтарын холобура буолар олоҕун ыраастык, сырдыктык, чиэһинэйдик олорон, орто дойдуга Ийэ, Эбэ ытык иэһин толору толорон барда.

Тапталлаах киһибит сырдык мөссүөнэ, күүстээх санаата, олоххо дьулуура, тулуура, муударай сүбэтэ-амата сүрэхпитигэр өрүү тыыннаах буолуо.

Ийэбит, эбээбит тиһэх мүнүүтэтигэр тиийэ кыһаллан эмтээбит, ыарыытын, эрэйин үмүрүппүт балыыһа үлэһиттэригэр, күндү киһибитин сүтэрбит ыарахан күннэрбитигэр кутурҕаммытын тэҥнэ үллэстибит, өйөбүл, күүс-көмө буолбут бар дьоммутугар, аймахтарбытыгар, табаарыстарбытыгар муҥура суох махталбытын биллэрэбит. Үтүө санаалаах бар дьоммутугар күн сирин бары кэрэтин-сырдыгын баҕарабыт, чэгиэн, доруобай буолуҥ, дэҥоһол тумуннун, этэҥнэ буолуҥ.

Оҕолоро, сиэннэрэ, кийиитэ, күтүөттэрэ

ИДьУО иһитиннэрэр

ЫТТАР СҮӨҺҮНҮ СИЭБИТТЭР

Ааспыт нэдиэлэҕэ 1963 с.т. гр-ка бэйэтигэр тиийиммитэ булуллубут. Холуочук кыыс таас дьиэ үрдүттэн ыстанаары гыммыта тохтотуллубут. 1988 с.т. гр-ка эмтэн сүһүрэн суһал көмөҕө наадыйбыта биллэриллибит. Гр-ка В. кини икки оҕото киэһэ дьиэлэриттэн тахсан баран кэлбэтэхтэрин биллэрбит, оҕолоро ханна сылдьыбыттара биллибит. «Суһал көмө» диспетчэрэ бэс ыйын 7 к. икки, 8.06 биир, 12.06 икки, 13.06 биир киһи эт-хаан эчэйиитин ылбытын туһунан биллэрбит. Хатырыкка эр киһи дьахтары кырбаабытын баһылык солбуйааччыта биллэрбит. Бэс ыйын 13 к. Майа с. олохтооҕо гр-ка С. кинини Намҥа кэргэнэ гр-н Н. кырбаабытын тыллаабыт. Эмиэ бу күн Намҥа гр-ка В. кинини гр-ка П. эчэппитин биллэрбит.

НПК-ҕа «Нокиа» телефон, Нам оскуолаларын таһыттан икки «Стелс» велосипед сүтүктэммиттэр. Аппааныга бэс ыйын 10 к. түүн биллибэт дьон тутуу инструменнарын уорбуттар, оттон Намҥа бэс ыйын 2 к. тутулла турар дьиэ дуоскаларын көтүрэн киирэн кимнээх эрэ инструменнары уорбуттарын туһунан уон күнүнэн биллэрбиттэр. Намҥа гр-ка И. дьиэтигэр сылдьан кошелегуттан 2000 солк. сүппүтүн билбит. Бэс ыйын 10 к. Намнааҕы лесхоз территориятыгар балтараалаах борооску кырамтата сытарын туһунан гр-ка Ш. биллэрбит, бэрэбиэркэ түмүгэр ыттар сиэбиттэрин быһаарбыттар.

Намҥа Куонда-Кириэс уул. «Тойота-Виста» массыынаны күрэппиттэр, бэрэбиэркэ түмүгэр булуллубут. Хамаҕаттаҕа тиэргэнтэн ВАЗ-21070 С 112 ЕУ массыынаны биллибэт дьон күрэппиттэр. ГАИ 350 транспоры бэрэбиэркэлээн 60 адм. боротокуолу толорбут, о.и. итирик туруктаах 2 суоппарга. 4 массыына штрафстоянкаҕа туруоруллубут.

УВАЖАЕМЫЕ ЖИТЕЛИ И ГОСТИ НАМСКОГО УЛУСА!

Магазин «Электра» напоминает, что купив товар на сумму свыше 2011 руб. Вы становитесь участником розыгрыша супер-приза — Турпутевки на Желтое море. Спешите, остались считанные дни до розыгрыша. Становитесь счастливым обладателем супер-приза и подарите себе или своим близким незабываемый отдых.

Продается Тойота-Калдина 2000 г. вып., 4WD, цв. белый, газ+-бензин, литье, тонировка — за 240 т.р. Торг.

Тел. 89841046607

1. **Продаю или меняю** ГАЗ-53 на пиломатериал.
2. **Купим** участок в с. Нам (Нэлэгэр, Көччү).
2. **Услуги** грузовой иномарки.

Тел. 89243661967, 89841160270

Продается новый 2-хэтажный дом с гаражом на 2 бокса, квартал Нэлэгэр.

Тел. 89142868494

Считать недействительным утерянную чековую книжку на 25 листов серии БЭ N 3950401-3950425 на имя Карпова Манкрияна Константиновича

Считать недействительным утерянную чековую книжку на 25 листов БЭ N 3774301-3774325 ИП ГКФХ Николаев С.Р.

Күндүтүк саныыр күтүөппүт Михаил Леонидович Викторовка уонна кини бииргэ төрөөбүттэригэр тапталлаах ийэлэрэ, эбээлэрэ

ВИКТОРОВА
Матрена Михайловна

уһун, ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Баишевтар, Гаврильевтар, Федоровтар, Протопоповтар

Өр сылларга бииргэ үлэлээбит коллегабытыгар Петрова Любовь Иннокентьевнаҕа тапталлаах кэргэнэ, аҕалара

ПЕТРОВ
Алексей Алексеевич

ыарахан ыарыыттан хомолтолоохтук бу олохтон барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Маймаҕа оскуола-саадын коллектива

Бииргэ үөрэммит, үөскээбит дьүөгэбитигэр Лукинова Февралина Константиновнаҕа, дьиэ кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр уонна чугас аймахтарыгар таптыыр ийэлэрэ, эбээлэрэ, хос эбээлэрэ, үлэ, тыыл ветерана, сэрии кыттыылааҕын огдообото, Көбөкөн нэһилиэгин олохтооҕо

ЛУКИНОВА
Вера Ильинична

ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Павлова В.Г., Дьяконова С.Я., Ядрихинская А.С., Данилова Е.М., Абрамова Е.Т., Аргунова М.М., Дьяконова П.А., Павлова Т.И., Винокурова В.С., Сивцева А.А., Колесова А.И., Петрова Е.Г., Колесов В.А.

Күндү ийэбит, эбээбит, хос эбээбит, «Материнская слава» уордьан кавалера, тыыл ветерана

ПЕТУХОВА
Гликерия Степановна

б.дь. бэсыйын 13 күнүгэр 89 сааһыгар уһун, ыарахан ыарыыттан өлөн күн сириттэн туораабытын бары билэр дьонугар, аймахтарбытыгар дириҥник кутрутуйан туран иһитиннэрэбит.

Оҕолоро уонна кинилэр дьиэ кэргэттэрэ

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496**; ; бухгалтерия — **41141**; факс — **41141**; редакционнай- издательскай ситим —**41332**

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Э сиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйы . Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.**

***“ЭҤСИЭЛИ”* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Э сиэли» хаһыат РИС талылынна, та ылынна уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэннэ.
Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис
Көө үл сыананан атыыланар
Индексэ — 54889. Тираһа — 2335
Бэчээккэ илии баттаныытын графига — 12:00 ч. 14.05.2011 с.
Бэчээккэ илии баттанна —11:20 ч. 14.05.2011 с.